

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE

YAŞANAN SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK ALINMASI

GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA

KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONUNUN

(10/5, 6, 8, 22, 58)

SİNOP ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI

TUTANAKLARI

8 Aralık 2023 Cuma

- Sinop Ticaret ve Sanayi Odası - İstişare Toplantısı

8 Aralık 2023 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.19

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Sinop Ticaret ve Sanayi Odası- İstişare Toplantısı)

SİNOP TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANI SALİM AKBAŞ – Sayın Valim, sayın milletvekilleri, değerli katılımcılar; Türkiye’nin balık başkentine hoş geldiniz. Sinop’u ben anlatırken Karadeniz’i bir balık havzası ilan ediyorsak Sinop’ta oranın başkentidir diye ifade etmek istiyorum. Bende ki istatistiki bilgiler ne kadar doğru bilmiyorum ama Türkiye’de yakalanan ve üretilen balığın yüzde 80’i Karadeniz’de, Türkiye’de balıkçılık yapan gemilerin yüzde 40’ı Karadeniz’de. Türkiye’de balık sektöründe faaliyet gösteren iş gücünün yüzde 50’si Karadeniz’deyse ve bir ürün satılıyorken “Sinop hamsisi” “Sinop palamudu” “Sinop somunu” deniyorsa Karadeniz’i balık cumhuriyeti ilan etmek, Sinop’u da başkent ilan etmek herhâlde yanlış olmaz diye düşünüyorum.

Ben, bu kadar değerli katılımcılarımızın bulunduğu bir yerde sektörün sorunlarıyla ilgili çok bir şey söylemek istemiyorum ama varsa sorunlarının çözümüyle ilgili farklı sıralarda oturan, şu an bu bölgede faaliyet gösteren çok ciddi üreticilerim var, onlar anlatacak, saygıdeğer Komisyon üyelerini dinleyecek. Çok verimli bir toplantı olacağına inanıyorum.

Tekrar kurumum ve şahsım adına hepinize hoş geldiniz, diyorum, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

SİNOP İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRÜ FATİH ÖNLEM – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekillerim, Sayın Valim, protokolümüzün çok değerli üyeleri, çok değerli yetiştirici birlik başkanlarım; öncelikle hepinizi şahsım ve kurum adına saygıyla selamlıyor, toplantımıza katılımlarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, akabinde bir sunumumuz olacak, kısa bir sunum. Ondan önce de bir konuşma yapmak için müsaadenizi arz ediyorum.

Eski çağlarda birçok medeniyete ev sahipliği yapan, aynı zamanda Karadeniz Bölgesi’nin tek doğal limanı olan şehrimize yapmış olduğunuz ziyaret için tekrar teşekkürlerimi sunuyorum. İlimiz balıkçılık, hayvancılık, bitkisel üretim, özellikle çeltik üretiminde, koyun yetiştiriciliği konularında zengin bir üretim yelpazesine sahiptir. İlimiz coğrafi özellikleriyle Karadeniz’in ender doğal limanlarından biri olup her zaman ülkemizle hemhâl olmuş, suya kurulan şehir olarak nam salmıştır. İlimiz, ülkemizin Türk somonu üretiminin yüzde 35’ini karşılayıp Türk somonu üretiminde birinci sırada yer almaktadır. 2017 yılından beri kurulan tesislerde “Türk somonu” ismiyle tescillenen kilogram üstü alabalığın yetiştirilmesi için Sinop ülkemizde merkez olma yönünde hızla ilerlemektedir. 2023 yılı içerisinde yetiştiricilik üretimlerinde 26.634 ton Türk somonu, 26 ton alabalık üretimi, 127 ton midye hasadı gerçekleşmiştir. 2022 yılı içerisinde su ürünleri yetiştiriciliği üretim miktarı 17.519 ton ve ilimiz toplam su ürünleri üretiminin yüzde 48’ini Türk somonu oluşturmuştur. Su ürünleri üretiminin tek bir ürüne dayalı olmasının doğuracağı sakıncalar sebebiyle bu ürün adedinin çeşitlendirilmesi maksadıyla yem ve yavru ihtiyacı olmaması sebebiyle dışa bağımlı olmadan üretim yapılabilen çift

kabuklu yumuşakçaların yetiştiriciliği konusu da değerlendirilmiştir. 2017 yılından itibaren ilimizde Sinop ile Gerze ilçesi arasında kalan sahada kara midyesi yatırımları başlamış olup 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla da hasat işlemleri başlamıştır. Tüm projelerimiz yatırımını tamamladığında 2 milyon adet alabalık yavrusu, 91 bin 600 ton Türk somonu, 10.486 ton gökkuşağı alabalığı, 4.940 ton midye, 2 ton mersin olmak üzere yılda toplam 107.028 ton su ürünü üretimiyle ülkemizde olduğu gibi yakın coğrafyamızda bulunan ülkeler arasında da lider konuma geleceğiz. İlimiz; palamut, lüfer, hamsi, istavrit gibi ekonomik değeri yüksek olan pelajik balıkların göç yolu üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca, kalkan, mezgit, barbun, kırlangıç gibi dip balıkları da bol olarak av vermekte olup yeni bir deniz salyangozu ile kum midyesi sahalarına sahiptir. 420 adet balıkçı gemisi sayısı ile Karadeniz balıkçı filosu içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu 420 adet balıkçı gemisinin; 392 adedi 12 metre altı yani geleneksel kayık balıkçısı, 28 adedi ise 12 metre üzeri balıkçı gemileridir. Bu gemilerde çalışan 5.724 adet ruhsatlı balıkçı ve sektörden geçimini sağlayan yaklaşık 15 bin kişi bulunmaktadır. İlimiz, Karadeniz Bölgesi'nde su ürünleri avcılığı yapan yüzlerce balıkçı gemisine de ayrıca ev sahipliği yapmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığımızca ilan edilen su ürünlerinin karaya çıkarıldığı 10 adet karaya çıkış noktamız bulunmaktadır. Bu çıkış noktalarından 6 tanesi 12 metre ve üzeri gemilere hizmet etmekten geriye kalanların tamamı 12 metre altı geleneksel kıyı balıkçımıza hizmet vermektedir. İlimizde su ürünleri avcılığıyla istigal eden 2 adet su ürünleri birliği, 11 adet su ürünleri kooperatif başkanlığı bulunmakta olup toplam üye sayıları 453'tür. 2022 yılı içerisinde ilimiz sınırları içerisinde 18.455 bin ton su ürünleri avcılığı gerçekleşmiş olup bu avcılığın önemli bir kısmını birinci sırada yaklaşık yüzde 45'lik bir oranla hamsi avcılığı almış, ikinci sırada ise kum midyesi avcılığı almıştır. Daha sonrasında sırasıyla palamut avcılığı da yer almıştır.

İlimiz su ürünleri sektörü; su ürünleri işleme tesisleri, balık unu ve yağı tesisleri ve soğuk hava depolarıyla bölge ve ülke ekonomisi için de büyük önem taşıyan bir sektör durumundadır. 2023 yılında 17 bin ton su ürünleriyle 76 milyon 649 bin dolarlık ayrıca 25 milyon 269 bin euroluk ihracat gerçekleşmiştir. İlimiz ihracatının en önemli kalemi su ürünleridir. İlimiz mülki sınırları içerisinde deniz ve iç su kaynaklarında su ürünleri potansiyelinin verimli şekilde kullanılması, su ürünleri avcılığında sürdürülebilirliğin sağlanması için her türlü kontrol ve denetimimizi kesintisiz olarak yapmaktayız. Konuya ilişkin, Valiliğimiz koordinasyonunda ilgili tüm kurumlar üzerlerine düşen görevi hassas bir şekilde gece gündüz demeden, mesai mefhumu gözetmeksizin yerine getirmektedir. Sahil Güvenlik Teşkilatımız, deniz polisimiz, tarım teşkilatımız ve diğer bütün unsurlarımızla denetim yapmaktayız. İdeal avcılık mutlak suretle dengeli avcılıktır, aşırı ve kurnasız avcılık geleceğimizin ve çok önemli bir zenginliğimizin yok olması demektir. Kontrolsüz ve ekosistem dikkate alınmadan yapılan avcılık ileride telafisi mümkün olmayan yıkımlara, habitat ve türlerin yok olmasına neden olabilecektir; konuya bu yüzden çok hassasiyetle yaklaşmamız gerekmektedir.

Katılımlarınız için tekrar çok teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

SİNOP TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANI SALİM AKBAŞ – Şimdi, İl Tarım Orman Müdürlüğümüzün kısa bir sunumu olacak Sayın Başkanım.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ TULİN ERDEM – Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Valim, Sayın Rektörüm, sayın vekillerim, değerli kurum amirlerimiz, kıymetli sektör temsilcilerimiz, üreticilerimiz; kurumum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sunuya geçmeden önce, sizlere balıkçılık ve su ürünleri hizmetlerimizi özetleyen bir sinevizyon gösterimiz var. Öncelikle onu sunacağım.

(Sinevizyon gösterimi yapıldı)

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ TULİN ERDEM – Şimdi, sunumumuzda öncelikle ilimizden kısaca bir bahsetmek istiyorum: Sinop ilimiz tarihi boyunca Kaşga, Milet, Kimmer, Pers, Helen, Pontus, Roma, Bizans, Selçuklu, Pervaneoğulları, Candaroğulları ve Osmanlı İmparatorluğu egemenliği altında bulunmuştur. 1924 yılında Sinop vilayet olmuştur. İl nüfusumuz 220 bindir. Komşu olarak da Samsun, Çorum ve Kastamonu yer almaktadır. Burada da gördüğünüz gibi yüzde 63'lük dilimi kentsel nüfus, yüzde 37'lik nüfusu kırsal nüfustur.

İlimizle ilgili kısa bir özet verdikten sonra balıkçılık ve su ürünleri hizmetleri olarak mevcut durumumuzu sunarım. İlimiz -demin Müdür Bey'imizin de bahsettiği gibi- 175 kilometre sahil şeridinde sahip olup 10 tane karaya çıkış noktamız vardır. 6 baraj gölü, 5 göl, 14 gölet, 7 tane akarsuyumuz mevcuttur ve su ürünleri bakımından zengin bir coğrafyaya sahiptir. 420 tane balıkçı gemimiz, 5.724 balıkçımızla önemli bir filoya sahibiz.

Bu sunumuzda 2018 yılından 2022 yılına kadar olan avcılık verilerimiz vardır. En son 2022 yılında 36.455 ton su ürünleri üretimi gerçekleşmiştir. Bu üretimin 17.332 tonunu Türk somonuyla gerçekleştirmiş olup geri kalan 19 bin tonluk kısım su ürünleri avcılığından karşılanmıştır ki şu anki veriler su ürünleri yetiştiriciliğinin 2023 yılında 27 bin tonu bulacağını göstermektedir. Burada grafik olarak 2022 yılı verisinden ilimizin gördüğünüz gibi pasta diliminden yüzde 48'i Türk somonu yani alabalık, yüzde 45'i hamsi, peşine de önemli türler olarak kum midyesi, palamut, istavrit, mezgit ve diğer türler yer almaktadır. Burada da yıllara göre grafiğini verdik; hamsi, palamut, bunlar bölgemizde avcılık anlamında önemli türlerdir. Yine, peşine, istavrit ve mezgit; istavrit avcılığında bir düşüş yaşanırken mezgitte de bir artış görülmüştür. Türk somonu olarak da 2017'de üretime başlamış olup 2022 yılında grafikten de görüldüğü üzere 17.333 tonlara kadar çıkmıştır. Alabalık olarak da iç su anlamında 9 tonlardan 2022 yılında 186 tonlara kadar çıkmış durumdayız.

Yetiştiricilik olarak biz ilimizde 2011 yılında Bakanlığımızdan alan çalışmasını talep ettik, Bakanlığımızın uygun görüşü durumunda, neticesinde alan çalışmaları gerçekleştirildi, 2013 yılında da tamamlanmış oldu ve alanımıza başvurular başladı. Karadeniz'de de ilimiz alan çalışması yapılan, gerçekleştirilen ilk yer olmuştur. Bizdeki alan çalışmaları 1'inci Bölge Potansiyel Alan; Demirciköyü açıkları ile Gerze ilçemiz açıkları arasında yer almaktadır. Beyaz renkte gördüğünüz kısım tamamen Türk somonu üretimi gerçekleştirilen yetiştiricilik alanıdır. Burada 17 tane tesis başvurmamız vardır; bunlardan bir tanesi Sinop Üniversitesinin uygulama araştırması tesisi olup diğer 16 tesis de Türk somonu olarak üretim yapmakta olup fiili kapasitesi 14.600 tondur. Sinop Üniversitesi de 12.012 ton fiili kapasiteyle bölgemizde, hatta Karadeniz'de ilk midye yetiştiriciliğini başlatmıştır. Yine, aynı alana paralel yeşil renkte gördüğünüz kısımlarda midye alanımızdır. Karadeniz'de ilk defa midye üretimi de ilimiz sınırları içerisinde başlamıştır. Burada, 4.940 ton kapasiteyle 5 tane tesisimiz var. Bunlardan 4 tanesi yatırımlarını tamamlamıştır, faaliyete geçmiştir, 1.585 tonluk şu an mevcutta fiili kapasite vardır ve ekim ayı itibarıyla hasat işlemleri gerçekleşmiştir.

Ben alanla ilgili bunları anlatırken aynı zamanda da sunumda sorunlarımız neler, onları da peşine yer verdim. Demirciköyü Balıkçı Barınağını beraber de ziyaret ettik. Birinci sorunlardan biri, mevcut yoldur. İlimizdeki en yoğun yetiştiricilik olsun, avcılık olsun üretim gerçekleştirilen, üretimi gerçekleştirilen ürünlerin karaya çıkarıldığı barınağıdır ve yolun keskin virajlı olması, yolda çökmelerin olması, şarapollerin olmaması gibi sorunlardan dolayı da balıkçılarımız ve üreticilerimiz sorun yaşamaktadır.

Yine, aynı zamanda iki sene önce meydana gelen sel ve heyelan neticesinde de mendirekte, istinat duvarında, yolda sıkıntılar meydana gelmiştir. Şimdi, bununla ilgili biz yazışmalarımızı yaptık, Ulaştırma Bölge Müdürlüğünden talep ettik, alternatif yol imkânlarını da araştırdık ve bu imkânın olmadığını farkına vardık. Neden imkânı yok? Çünkü söz konusu yerde arazilerin büyük bir çoğunluğu, hemen hemen her 3 parsel şahıs arazisi ve çok hisseli, kamulaştırma gerekiyor ve mümkün görünmüyor.

Mecburen mevcut yolun tabanının güçlendirilerek tekrar revize edilmesi gerekiyor. Sayın Valimiz Mustafa Özarslan'la da yerinde, sahada geçen çalışma yaptık ve Çevre Şehircilik İl Müdürlüğünden konuyla ilgili teknik rapor talep edildi ve bu teknik rapor tekrar Ulaştırma Bakanlığına direkt gönderildi. Yani fore kazık sistemiyle bunun güçlendirilmesinin mümkün olacağı şeklinde raporlandı, ilgili talebimiz de iletildi. Yerel imkânlarla yapılması mümkün görünmüyor, önceki yazışmalarımıza göre Ulaştırma Müdürlüğümüzden yerel imkânlarla yapılması tavsiyesi gelmişti ancak işte, peş peşe gelen seldi, afetti bu durumlardan dolayı bir türlü mümkün olmadı.

2'nci Potansiyel Alan'da da 8 tane tesisimiz var; bir kısmını müteşebbislerin talebi doğrultusunda açığa yerleştirmiştik. Buradaki alan tamamen üretime geçtiği zaman 68 bin tonluk bir üretim gerçekleştirecek. En yoğun üretimin olduğu alanda işte Gerze ile Samsun arasında Yakakent sınırında kalan 2'nci Potansiyel Alanı'mızdır. Açığa alınan kısımda 32 bin ton kapasiteyle üretim beklenmekte olup kıyıda kalan kısımlarda da şu an mevcutta 5.820 tonluk bir üretim vardır. Burada kasım ayı içerisinde kuvvetli 2 tane fırtına geçirdik ve bu fırtına dolayısıyla da açığa çekilen alanlardaki tesislerimizde fotoğrafta da görüldüğü üzere hasarlar meydana gelmiştir. Bunun üzerine üreticilerle bir araya geldik, Bakanlığımız da buradaydı. Tekrar bir istişare toplantısı gerçekleştirilip açığa alınanların istekleri doğrultusunda tekrar yeni bir alan oluşturulmasına karar verildi, talepler gerçekleştirildi, biz Bakanlığımıza gönderdik, bugün öğrendiğim kadarıyla Tolga Bey'den yazı çıkmış, sorunun biri de bu.

Diğer sorun da burada da yine balıkçı barınağı sorunumuz mevcut. Buraya en yakın Gerze ilçemizde büyük bir balıkçı barınağı var, mevcuttur, Karadeniz'deki tüm balıkçılar bu barınağı kullanıyor, üreticiler de faydalanmaya çalışıyor ancak merkez ilçesinde olması sebebiyle sokakların dar olması nakil araçlarında sorunların yaşanmasına sebebiyet vermekte. Bundan sebeple Töngel barınma yerinin balıkçı barınağı vasfına çevrilerek kapasitesinin artırılması talebi Ulaştırma Bakanlığımıza iletilmiştir, çalışmalar da başlatılmıştır.

Yine, Samsun ve Sinop İlleri Su Ürünleri Yetiştiricileri Birliği tarafından Çayağzı mevkinde de bir balıkçı barınağı yapılması talebi iletilmiş, söz konusu barınağın olduğu yer Samsun İl Müdürlüğü sınırları içerisinde olması sebebiyle ön değerlendirmesi Samsun İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilerek Bakanlığa sunulmuştur.

Diğer bir alanımızda, Ayancık ilçemizde Çaylıoğlu köyü mevki açıklarında yer alan 3 tane Türk somonu tesisimiz mevcut. Bunların toplam kapasitesi 9 bin ton olup bunların da projesi onaylanmış, kiralama işlemleri gerçekleştirilmiştir, 2024 yılında da üretime geçmesi beklenmekte.

Bakanlığımız kontrollü büyümek istiyor ve bu sebeple de Sinop ilimizde denizle ilgili üretimi kapattı, bununla ilgili talimat, yazı geldi, artık ilimizde başvuru olsa bile biz bunlara olumsuz, ret cevap veriyoruz. Sadece istiridyeyle ilgili 450 ton kapasiteli bir başvuru mevcut, alternatif tür olması ve Karadeniz'de, bölgemizde ilk olacağı temennisiyle Bakanlığımızın görüşüne sunulmuş olup değerlendirme aşamasındadır.

Saraydüzü ilçe sınırları içerisinde üretimin gerçekleştirildiği bir de baraj gölümüz var: Boyabat Baraj Gölü. Şu an 10 tane başvuru olup bunlardan 3 tanesinin tesisin projesi onaylanmıştır, 1.137,5 ton kapasiteyle de fiili üretime başlamıştır; diğerlerinin de sunması bekleniyor. Devlet Su İşleri ile ilgili Bakanlığımız arasındaki protokol mevcuttur. Bu protokol sebebiyle de baraj göllerinde sadece yüzde 2'lik kısma üretim izni verilmekte ve kapasite kısıtlamasına gidilmektedir. Boyabat Baraj Gölü'nde bize verilen kapasite 4 bin tondur ve şu an orada da başvurularımız dolmuş durumdadır.

Mevcut karasal tesislerimize geldiğimiz zaman, Türkeli ilçesinde 2 tane küçük aile işletmemiz var, 400 yüz ton. İlimiz Saraydüzü ilçesinde 25 ton/yıl büyütme, 2 milyon adet yavru kapasiteli bir kuluçkahane, büyütme kombine alabalık yetiştiriciliği başvuru projemiz onaylanmış, kiralaması gerçekleştirilmiştir, yatırımı yapması beklenmektedir.

Deniz suyuyla üretim yapacak tesis başvurularımız var, bu başvurular da 3 adettir. Bir tanesi Çaylıoğlu köyünde 950 ton/yıl kapasiteli alabalık üretimidir, bununla ilgili de kiralaması gerçekleşmiş, projesi onaylanmış olup araziyle ilgili sorunları aşmaları beklenmektedir.

Bir de ilimiz Lala köyü 5 bin ton ve Gerze ilçemiz Yaykıl köyünde 500 ton kapasiteli 2 tane başvurumuz vardır, ön izin için evraklarını tamamlamaları beklenmektedir.

Bir tane de kapalı devre tesis başvurumuz mevcut, bu Sinop Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi tarafından gerçekleştirildi. 12 ton kapasitesi var, 10 tonu alabalık, 2 tonu da mersin balığı olacak ve bununla ilgili de ön izin alındı, projelerini sunmaları beklenmekte. Bütün projelerimiz yatırımını tamamlayıp faaliyete geçtiği zaman 2 milyon adet alabalık yavrusu, 91.600 yüz ton Türk somonu, 10.486 ton gökkuşağı alabalığı, 4.940 ton midye, 2 ton Mersin olmak üzere 107.028 ton su ürünleri üretimi ilimizde gerçekleştirilecektir, yakın coğrafyamızda bulunan ülkeler içerisinde de lider bir konuma gelecektir.

Balıkçılıkta yem sebebiyle görece dışa bağımlı üretim ve yavru temini ve pazarlamada ortaya çıkan sorunlar üretimi kısıtlamakla birlikte ilimiz temiz deniziyle özellikle çift kabuklu yumuşakça yetiştiriciliği için önemli bir potansiyel taşımaktadır. İlimizde iç sular olarak da 2 tane avlak sahamız vardır, avlak sahalar ticari avcılığa izin verilen baraj göllerine verdiğimiz isimdir, bunlardan bir tanesi Durağan ilçemizde Altınkaya Baraj Gölü, 4 tane ruhsatlı teknesi, 20 balıkçısı vardır.

Diğeri de Saraydüzü ilçe sınırları içerisinde yer alan Boyabat Baraj Gölü'müzdür. Yine burada 4 tane ruhsatlı tekne, 18 balıkçımız mevcuttur.

Balıkçı barınakları ve karaya çıkış noktaları... Balıkçı barınakları olarak Bakanlığımız tasarrufunda olan 5 tane balıkçı barınağı vardır: Bunlar Merkez Küçük Tekneler Balıkçı Barınağı, şu an işletmesi Geçici Bölge İl Müdürlüğümüzdedir. Gerze Balıkçı Barınağı; işletmesi şu an Gerze Belediye Başkanlığında. Türkeli Balıkçı Barınağı; Türkeli Kooperatifi üzerinde. Güzelkent Balıkçı Barınağı da Güzelkent Su Ürünleri Kooperatif Başkanlığına kiraya verilmiştir. Sinop Demirciköy Balıkçı Barınağı'mız da Abalı Su Ürünleri Kooperatifi tarafından işletilmektedir.

Karaya çıkış noktaları da Bakanlığımızın talimatı doğrultusunda 50 kilogram ürünün çıkarılabildiği yerlerdir, mevzuatımız gereğince nakil belgesi kesilme zorunluluğu vardır. Bizlerin ilimiz sınırları içerisindeki barınma yerlerini, balıkçı barınaklarını, balıkçılığın yoğun olduğu kısımları İl Müdürlüğümüzce Bakanlığa teklifle sunmamız neticesinde ilimizde 10 tane karaya çıkış noktası belirlenmiştir. Kooperatiflere de nakil kesme yetkileri il, ilçe müdürlüğümüzün yetkisi saklı kalmak koşuluyla kooperatif başkanlıklarımıza verilmiştir, zaten 10 tane kooperatif başkanlığımızın hepsinde de yetki mevcuttur.

Harita üzerinde de göstermek gerekirse sırayla, Türkeli, Güzelkent, İstefan, Denizciler, Gebelit, Aklıman barınma yeri, Merkez Balıkçı Barınağı, Demirciköy, Gerze ve Töngel bizlerin ürünlerinin çıkarılabildiği ilan edilen karaya çıkış noktaları.

Bakanlığımız faaliyetleri kapsamında 1980 yılından itibaren uygulanmakta olan "Su Ürünleri Üretimini Geliştirme Projesi" başlatılmıştır. Bizler 2013 yılında Bakanlığımızdan talep ederek bu projede yer almış bulunmaktayız. Bu zamana kadar ilimiz sınırlarındaki iç sularda 4 milyon 559 bin 360 adet balıklandırma gerçekleştirmiştir, en fazla sayı da bu sene 2023 yılında 1 milyon 800 bin adetle gerçekleştirdik.

Yine, geçen 24 Kasım 2023 Sayın Bakanımız ilimizi ziyaret etmiştir, ziyaret ettiği gün Karadeniz boyunca Sakarya ve Çarşamba'da deniz sınırlarına 11 bin adet Mersin balığı balıklandırma işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu büyük bir başarıdır, Mersin balığı gerçekten kıymetli, yok olma tehlikesi yaşayan bir türdür.

Hem suda hem balıkta izleme çalışmalarımız var. İzleme su olarak 14 tane istasyonumuz var, bunun 4 tanesi denizden, 10 tanesi iç sulardandır. Bu zamana kadar aldığımız numunelerden şu ana kadar bir sıkıntı yaşamadık, numune sonuçlarımız temiz gelmiştir. Denizde avcılığı yapılan su ürünlerinden de numune alınarak her sene avcılık sezonu boyunca laboratuvarlara gönderiyoruz, kurşun, çinko, kadmiyum izlemesi yapılıyor, şu ana kadar tespit edilebilir limitin üzerinde hiçbir ürün çıkmamıştır. Yani bölgemiz bu konuda da temiz bir bölgedir.

Ayriyeten izleme çalışması olarak mülki olarak izleme çalışmalarımız var. Bunlardan kum midyesiyle ilgili olan izleme çalışmalarımız Türkeli ve Sarıkum açıklarında yer almaktadır.

Bir de yetiştiricilik olarak kara midyesi üzerine Demirciköylerindeki alanda izleme çalışmalarımız mevcuttur.

Midye yetiştiriciliğimizle ilgili yapılan izleme çalışmaları neticesi A sınıfı olarak bu zamana kadar gelmiştir, güvenilir de bir gıdadır.

Denetim faaliyetlerimizde; 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında iç sularda, denizlerde, karaya çıkışlarda perakende yol güzergâhlarında, su ürünlerinin iç suda temiz olduğu her noktada faaliyetlerimiz gece gündüz devam etmektedir.

Burada denetim sayılarımızı ve ceza miktarlarımız 2019 tarihi itibarıyla sizlere sundum. 2022 yılında 1.740 adet denetim kontrolle 125 adet idari para cezası uygulanmıştır. 2023 yılı olarak ceza miktarı 31, denetim sayısı da 1.738'dir. Muhtemelen geçen seneki sayının üzerinde tamamlayacağız, hedefimizin üstünde kapanış yapacağız.

Denetimlerimizde kullandığımız 10,30 metre boyunda 30 knot hıza sahip su ürünleri kontrol tekmemiz HDPE özelliktedir.

Yine, 6 metre 30 knot hıza sahip olan su ürünleri kontrol tekmemiz vardır, denizde ve iç sularda özellikle 6 metre boyunda olan tekmemizi hem denizde hem iç suda kullanabilmekteyiz.

Yine, denetim faaliyetlerimizde teknolojik cihazlardan da faydalıyoruz; 3 tane “drone”muz mevcut. 2016 yılından beri “drone”larımızı sahada, denetimlerde aktif kullanıyoruz. Bu da denetimlerimizin daha etkili olmasına sebebiyet verdi, Bakanlığımız nezdinde takdirini almaya başladı, gerçekten de “drone”larla denetime en güzel denetim diyebilirim.

Diğer teknolojik cihazlarımız; 2 adet yüksek “zoom” özellikli kameralarımız ve aksiyon kameralarımızdır. Bakanlığımız tarafından da 12 metre ve üzeri teknelere balıkçı gemilerini izleme sistemi kurulmuş olup Balıkçı Gemileri İzleme Sistemi (BAGİS) ile beraber olarak balıkçı gemilerinin ihlallerini, hareketlerini her ortamda takip edebilmekteyiz.

Denetimin, kontrolün yanı sıra toplumu da bilinçlendirmek gerekir düşüncesiyle Bakanlığımız Kontrol Hizmetleri Projesi kapsamında, talebimiz doğrultusunda 32 tane tabela yaptık ve bu tabelaları amatör olsun, ticari olsun, karaya çıkış noktalarımıza ve iç sularımıza yerleştirdik ve böylece de geniş kitlelerin eğitilmesini başarmış olduk.

Avrupa Birliğinin uyum çalışmaları kapsamında sektöre hizmet vermek, sağlıklı veri toplamak ve avlanan su ürünlerinin kontrolünü yapmak amacıyla Demirciköy Balıkçı Barınağında, Merkez Balıkçı Barınağı'mızda ve Güzelkent Balıkçı Barınağı'mızda olmak üzere 3 tane idari binamız mevcuttur.

Şimdi, balıkçı yapılarına geçeceğim, en büyük sorunlarımız da maalesef balıkçı barınaklarıyla ilgili, bunlardan Türkeli Balıkçı Barınağından başlayabiliriz. Türkeli Balıkçı Barınağı'mızda aykırı yapıların bulunması sebebiyle 29 Ağustos 2016 tarihinde kooperatifin işletmesi feshedilmiştir ve İl Müdürlüğümüze geçici devri gerçekleştirildi. Daha sonra Bakanlığımızın talimatı doğrultusunda -çünkü bu sefer de feshetmek de çözüm değil, barınaklarımız sahipsiz kalıyor bu sebeple de- aykırı

yapının haricinde kalan kısımları kooperatife tekrar kiralamış bulunuyoruz. Türkeli’nde 34 tane ticari ruhsatlı balıkçı teknesi mevcut olup 84 tane aykırı yapı mevcuttur, bu aykırı yapılar mendirekte ve çekek yerlerinde yer almaktadır. Konuyla ilgili yazışmalarımızı ilgili kurumlara iletmış bulunmaktayız.

Yine Güzelkent (Helaldı) Balıkçı Barınağı’mız da yine aynı Türkeli Balıkçı Barınağında olduğu gibi 2016 tarihinde aykırı yapı sebebiyle feshedildi ama sonra tekrar 24 Haziran 2022 tarihinde Bakanlığımızın uygun görüşüyle tekrar kiraya verildi. Burada da yine mendireklerde, çekek yerlerinde 65 tane aykırı yapı olup bunun 54 tanesi ticari ruhsatlı teknedir.

Burada, Güzelkent Balıkçı Barınağı’mız da bölgede Karadeniz balıkçısının en yoğun kullandığı barınaklardan bir tanesidir. Hâliyle bu yoğunluk sebebiyle de altyapı yetersizliğinden dolayı da balık yağıyla ilgili sürekli sorunlar olmaktadır. Kooperatiflerimiz ne kadar temizlemeye kalksa da bu mümkün olamıyor. Bununla ilgili Bakanlığımıza da konuyu ilettik. Bakanlığımız; Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü tarafından Ulaştırma Bakanlığına kanalların yapılması, atık kabul tesis depolarının yapılması talebi iletilmiştir. Yine, biz de aynı talebi Ulaştırma Bakanlığımıza iletmış bulunduk.

Merkez Küçük Tekneler Balıkçı Barınağı; ilimizin merkezinde olan ve en fazla balıkçı sayısının olduğu barınağımızdır. Önceden Su Ürünleri Kooperatif Ortaklığı tarafından işletilirken kendilerinin talebi doğrultusunda feshedildi ve 1 Ocak 2020 tarihinde İl Müdürlüğümüze geçici işletmesi yapılmıştır. Merkez Küçük Tekneler Balıkçı Barınağı’mızda 12 metre altı 230 adet, 12 metre üstü 27 adet balıkçı teknesi mevcut olup aynı zamanda da 100-130 arası -mevsimine göre değişmekle beraber- amatör balıkçı tekneleri, gezi tekneleri, yat vesaire bulunmaktadır.

Yine, Merkez Küçük Tekneler Balıkçı Barınağı’mızda da mevzuata aykırı üst yapılar mevcut olup bunlarla ilgili talimat yazıları da gönderilmiştir. Merkez Küçük Tekneler Balıkçı Barınağı’mız -demin de söylediğim gibi- balıkçı sayısının, amatör sayısının en fazla olduğu barınaktır. Ve burada dip akıntılarının yüksek olması sebebiyle balıkçılar büyük sıkıntı yaşamaktadır, bununla ilgili kendileri de geçici işletmesi bize geçtikten sonra dilekçeyle başvurdular. Aynı zamanda “yalı” dediğimiz kısım burası. Burada da balıkçı tekneleri ağlarını yol boyunca bırakıyor ki burası vatandaşlarımızın yürüyüş yaptığı kısımlardır. Yani vatandaş yürüyemediği için şikâyet ediyor, balıkçılarımız “Ağlarımızı koyacak yerimiz yok.” diye şikâyet ediyor.

Yine, yolu olmayan tek balıkçı barınağı da sanırım bizim Merkez Küçük Tekneler Balıkçı Barınağıdır. Biz bu şikâyetler üzerine kendimiz bir çalışma yaptık ve bunu Ulaştırma Bakanlığına, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, Belediye Başkanlığına sunduk; çalışmalar devam ediyor.

Önce ben yoldan detaylı bahsedeyim. 194 ada 47 parsel, burası hazineye ait ve barınağa dâhil değil. Bununla ilgili yazışmaları yaptık. Bu 450 metre karelik alan kısmının balıkçı barınağına devrinin yapılmasını talep ettik. Kırmızı renkte olan kısım ile ilgili de 3 metre eninde, 300 metre boynunda beton veya ahşap bir rıhtım talep ettik, bunu da Ulaştırma Bakanlığımıza ilettik. Aynı zamanda da tali mendirek talebimiz oldu. 319 metre uzunluğunda tali mendirek talebimiz var. Ulaştırma Bakanlığından gelen cevap da yazı da Samsun Kültür Varlıklarına yazıyı ilettikleri, buraların birinci derecede sit alanı olması sebebiyle sualtı arkeologları tarafından değerlendirme raporunun beklenmekte olduğu belirtilmiştir. Gelen değerlendirme raporu neticesi doğrultusunda da devam edilecek ya da taleplerimiz burada kalmış olacak.

Demirciköyü’nden demin bahsettim zaten. Direkt Gerze’ye geçelim. Gerze Balıkçı Barınağı’mızda da 90 adet ticari balıkçı mevcuttur. Gerze Balıkçı Barınağı’mızın 24 Kasım 2020 tarihinde Belediye Başkanlığıyla olan kira sözleşme süresi tamamlanmıştır ama bizim Balıkçı Barınakları Yönetmeliği’nin 8’inci maddesinde “Kiralamanın bitiminden yeni kiralamaya kadar geçen süre içerisinde barınağın işletme ve idaresi eski barınak işletmecisi tarafından gerçekleştirilir.” hükmü doğrultusunda Belediye tarafından işletilmeye devam etmektedir.

Yine, burada da mevzuata aykırı üst yapılar mevcut olup ilgili kurumlarla talimat yazışmalarımız gerçekleştirilmiştir.

Geçen kooperatiflerimizle Sayın Valimizin de başkanlığında Balıkçılık Su Ürünleri Sektör Toplantısı gerçekleştirildi. Yine, aynı zamanda Sayın Bakanımın katılımıyla da tekrar sektör bir araya geldi, sorunlar masaya yatırıldı. Bu sorunlardan Ulaştırma Bakanlığının tasarrufunda olan, bizim de karaya çıkış noktası olarak kullandığımız balıkçı yapıları var. Bu balıkçı yapılarını da sunuma dâhil ettim. Şimdi, oradaki sorunları da sizlere ifade etmek isterim: İlk olarak Gebelit Barınma Yerinden başlamak isterim. Burada ıslah çalışmasının yüzde 70'i DSİ tarafından gerçekleştirildi, yüzde 30'u ihale aşamasında. Kooperatiflerimizce aynı zamanda taşkın mahmuzlarının, koruma mahmuzlarının yapılması talep edildi. Sayın Valimizin talimatı kapsamında Valiliğimizce Ulaştırma Bölge Müdürlüğüne talep iletilti, bizler de yine Vali Bey'in imzasıyla Bakanlığımıza, Ulaştırma Bakanlığımıza gerekli talepleri ilettik.

Ayancık Çaylıoğlu Barınma Yeri; buraya aslında “barınma yeri” diyoruz ama burası bayağı büyük, devasa bir limandır ama vasfı barınma yeri olarak geçiyor. Önceki seller ve fırtınalardan dolayı barınma yerinde 3 tane kırılma mevcut. Bu talepleri, biz, yine Sayın Valimiz Mustafa Özarslan'ın talebi doğrultusunda hem Valiliğimizce hem İl Müdürlüğümüzce Ulaştırma Bakanlığına iletmış olduk.

Yine bu Çaylıoğlu Barınma Yerindeki diğer sorunlardan bir tanesi de yoluyla ilgili olan, bu sorun çokça dile getirildi. Demirci köyünde olduğu gibi barınaktan çıkış yolunda olan 4 kilometrelik mesafede dik, keskin virajlar var, bu yolun yapılmasını talep ettiler; Ulaştırma Bakanlığımıza ilgili talepler iletilti.

Bir diğer talep -gerçi bunu şifahen dile getirdiler, ben kendilerini de bilgilendirdim- burayı kooperatifler kiralamak istiyorlar. Şu an Çaylıoğlunun Ulaştırma Bakanlığı tarafından Ayancık Belediye Başkanlığına geçici devri 1984'te gerçekleştirilmiş, Balıkçı Barınakları Yönetmeliği kapsamında kooperatifin talebi doğrultusunda Ulaştırma Bakanlığı tarafından bize devri, teslimi neticesinde kiralama işlemlerini gerçekleştirebileceğiz. Bu konuyla ilgili de kendilerinden resmî başvurularını bekliyoruz.

Bir de Ayancık Denizciler Balıkçı... Aslında, burası barınma yeri, buranın balıkçı barınağı olma talebi var, hatta bununla ilgili 2020 yıllarında yatırım planına teklif edildi ancak -ÇED'le ilgili sanırım, Ulaştırma Bölge Müdür Yardımcımız da kendisi burada- ÇED'inin güncellenmesi bekleniyor, buraya bir balıkçı barınağı yapılacak, projelerin fizibilitesi, her şeyi tamam. Bunun da çalışmaları devam ediyor.

Aliköy Çekek Yeriyle ilgili de bölge balıkçımızın yine talepleri oldu. Karadeniz Sahil Projesi kapsamında buradaki çekek yerinin kapasitesinin artırılarak küçük bir barınak ya da barınma yeri şeklinde yatırım yapılmasını teklif ettiler.

Arz ederim.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzun üyesi değerli milletvekillerimizle birlikte bugün Sinop'umuzdayız. Bu hafta Karadeniz Bölgesi'nde; Kastamonu, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon illerini içeren dört günlük bir saha çalışması yapmak üzere Karadeniz Bölge'mizdeyiz. Bu kapsamda bugün Sinop'tayız. Sinop'umuza geldik -biraz önce de ifade edildi- Demirciköy Balıkçı Barınağında çeşitli alanlarda incelemelerde bulunduk. Her yerde olduğu gibi en önemli adımlardan bir tanesi de sektör temsilcileriyle birlikte, sektörün bütün taraflarıyla birlikte istişare toplantısı. Bugün burada üreticilerimiz var, avcılarımız var, kurumlarımızın değerli yöneticileri var ve sektörün diğer paydaşları burada. Biz saha çalışmalarına başlamadan önce ilgili bütün tarafları Mecliste işin teorik kısmıyla ilgili dinledik, bunların hepsini

Meclis tutanaklarına geçirmiş olduk, bunların hepsinin notlarını aldık ama biliyorsunuz ki Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektörünün Sorunlarının Araştırılmasıyla İlgili bu Komisyon, geçen dönemde yani Meclisimizin 27'nci Döneminde de kuruldu fakat seçim olması münasebetiyle raporunu yazamadan iki aylık bir çalışmadan sonra Meclis tabiriyle kadük kalmış oldu. Biz onların yaptığı çalışmaların da üstüne devam ederek gidiyoruz dolayısıyla Meclis araştırma komisyonlarının normal süresi üç artı bir ay yani toplam dört ay olmasına rağmen bizim öyle iki aylık bir avantajımız var dolayısıyla o avantajı da kullanarak hem oradaki bilgi ve tecrübeyi ilgililerinden öğrenerek hem oradaki tutanakları inceleyerek hem yeni dinlediğimiz taraflarla bunları istişare ederek hem de saha çalışmalarında sizlerle bu konuları görüşerek doğrusu neyse onu bulmak üzere bir çalışma yapıyoruz. Bugün, bu masada 3 siyasi partimizin temsilcisi var ama Komisyonumuzda bütün siyasi partilerimiz temsil ediliyor dolayısıyla ittifakla kurulmuş bir komisyondan bahsediyoruz yine. Burada yapılacak çalışma gerçekten doğru neyse onu bulmak, sorunları tespit etmek; bu çok önemli özellikle söylüyoruz, hassaten sizlerden de sorunları ifade etmenizi ve önereceğiniz varsa çözüm önerilerinizi de mutlaka eklemenizi istiyoruz. Sahada sorunlarla karşılaşan taraf olarak sizler çözümü belki çok daha rahat görebilecek durumdasınız. Zaten sizin teklif ettiğiniz çözüm önerilerini gene işin akademi tarafını da dikkate alarak Kıymetli Rektörümüz de burada, Su Ürünleri Fakültesi Dekanlarıyla geçtiğimiz hafta Ege Bölgesi'ndeki saha çalışmamızda değerlendirdik ama gene ihtiyaç olması hâlinde Komisyonumuzda burada da kıymetli hocalarımız var, Komisyonumuzda da uzman olarak hocalarımızla ve gene akademik tarafı olan devlet kurumlarında çalışan uzmanlarla yani doktor ve üstü akademik unvanlara sahip uzmanlarla birlikte tekrar değerlendiriyoruz. Sadece bizim bakış açımız değil hem bütün sektörün paydaşlarının bakış açısı hem de sahadaki uzmanların, pratikteki uzmanlarının ve akademideki uzmanların katkılarıyla hep birlikte doğru olanı ortak aklı kullanarak bulmak için gayret sarf ediyoruz.

Evet, bugün Sinop'tayız, Sinop'tayken bir de Barış Bey'e teşekkür etmek istiyoruz. Kendisinin bu sektörle ilgili özel çabası var. Tabii, Barış Bey çabayı sarf ederken Sinop'ta da bizim sizlerle bir araya gelmemize vesile olmuş oldu. Dün de Kastamonu'daydık orada da gene Değerli Milletvekilimiz Fatma Hanım da aynı şekilde o gayrette bulunuyordu. Gene burada milletvekillerimiz var; Ordu'dan, Giresun'dan, Trabzon'dan onlar da hassaten kendi alanlarıyla ilgili çalışmaları onlara sorarak Komisyon olarak da şehirleriyle ilgili çalışmaları şehrin vekillerine, orayı en iyi bilen insanlara sorarak, vekillerimizin de tavsiyelerini öncelikle dikkate alarak yapıyoruz. O da bize sizler gibi güzel bir ekiple bir araya gelme fırsatını sunuyor. O anlamda da kendisine bir kez daha sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum.

Sunumlar için teşekkür ediyoruz. Çok önemli bilgiler aldık, sahada çok önemli hususları gördük, sıkıntıları yerinde görme fırsatımız oldu. Çözümleriyle ilgili görüşme, ilgililerinden bilgi alma fırsatımız da oldu dolayısıyla bunları rapor yazarken değerlendirip hatta rapora kalmadan çözebileceğimiz hususlarla ilgili de adımlar atmak istiyoruz çünkü ilgili Bakanlıklarla da yakın irtibat hâlindeyiz. Tabii, bazı şeylerin çözümü çok daha pratik, hızlı olabiliyorken biraz daha zamana ihtiyacı olan çözümler olabiliyor dolayısıyla bu yelpaze, çözüm yelpazesi zaman açısından biraz farklılık gösterebiliyor.

Katılımlarınız için tekrar teşekkür ediyorum. Böylece kısa bir giriş yaptıktan sonra asıl sizlerden dinlemek istiyoruz, sektörün sizin açınızdan nasıl görüldüğünü ve sorunlarınızı ve çözüm önerilerinizi.

Lütfen buyurun, söz almak isteyenlerle başlayalım.

Şöyle bir teknik hatırlatma önemli ve Meclis tutanaklarımız için tam tutanak tutuluyor dolayısıyla söylediğiniz her kelime kelimesine Meclis tutanaklarına kaydediliyor dolayısıyla, lütfen, önce kendinizi ve varsa temsil ettiğiniz kurumu tanıtarak söze başlarsanız tutanaklara geçmesi açısından önemli. Bunu da dikkate alarak lütfen rahatça söyleyeceğiniz hususları ifade edin.

Buyurun.

SAMSUN VE SİNOP SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI OSMAN PARLAK – Hazırnu saygılarımla selamlıyorum.

Ben Samsun ve Sinop Su Ürünleri Yetiştiricileri Birliği Başkanayım, aynı zamanda, Merkez Birliğinin Başkan Yardımcısıyım ve Türk Somonu Komisyon Başkanayım.

Ben önce Türk somonuyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Türk somonunun hedeflerinden bahsetmek istiyorum, zaten rakamlar burada verildi. Türk somonunun 2023 hedefi 100 bin ton üretim, 500 milyon dolar ihracattı. Bu hedefte pandemi dönemindeki bazı sıkıntılar ve Rusya-Ukrayna savaşından dolayı belki bir miktar geri düşmüş olabiliriz. Geçen seneki ihracatımız 312 milyon dolardı, bu yıl on bir aylık ihracatımız ise 363 milyon dolar, yaklaşık 85 milyon dolar da elimizde balık var şu anda yani geçen seneye göre fiyatlarımız biraz daha düşük.

“Türk somonu” deyince Sayın Başkanım öncelikle iki tane temel konu var. Bir tanesi, dünyada denizel alanlarda ağ kafeslerde yapılan en çevre dostu projedir; burası çok önemli çünkü biz denizde altı ay üretim yapıyoruz, altı ay denizi dinlendiriyoruz. İkincisi, Karadeniz’in özelliğinden kaynaklanan bir lezzet farkı var, bilirsiniz, Karadeniz’deki hamsi başka ülkelerdeki hatta bizim Türkiye’mizin başka yerlerindeki hamsilere göre çok daha lezzetlidir. Şimdi bu iki özelliği bir araya getirerek biz bir dünya markası oluşturmaya çalışıyoruz. Hedefimiz 2030 yılında 200 bin ton üretim, 1 milyar dolar ihracat ve bir dünya markası oluşturmak. Biz Sinop Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi’ne, burada sayın hocamıza da teşekkür ediyorum. TÜBİTAK’la birlikte Türk somonuyla Norveç somonunu karşılaştırmalarını defalarca yaptık. Her seferinde çıkan sonuç şudur: Türk somonu dengeli beslenme ve lezzette Norveç somonundan çok daha kalitelidir.

Başka ne var? Sayın Başkanım, bu proje öncelikle teşebbüs sahipleri, sivil toplum örgütleri, üniversitedeki akademisyenler ve devletle birlikte başlattığımız ve yürüttüğümüz başarılı bir organizasyondur. Aynı zamanda ülkemizin ithal ettiği Norveç somonunu da kısmen büyük ölçüde durdurmuş bir projedir bu. Bundan dolayı, desteklerinden dolayı, başta Sayın Cumhurbaşkanımız, gelmiş geçmiş bütün tarım bakanlarımız ve Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü ve ekibine teşekkür ediyorum. Aynı zamanda bu araştırma komisyonunun faaliyete geçmesinde gayretleri olan Sinop Milletvekilimiz Barış Karadeniz’e teşekkür ediyorum.

Ne var? 40 vilayette var ve 2 bin aile bu işin içinde yani çevre dostu bir projedir, aynı zamanda da sosyal bir projedir.

Şimdi, ben aslında bir dosyayla geldim ama onlara burada vaktim yetmeyecek. Ben daha evvelki Komisyon -Barış Bey biliyor- Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konuları anlatıp 2 tane de rapor vermiştim. Şimdi, Samsun ve Sinop’la ilgili de bir raporu yine Osman Bey’e takdim edeceğim, birkaç gün sonra kendisiyle konuşuruz.

Şimdi, başka bir açıdan bakmak istiyorum ve sizlere bir projeksiyon çizmek istiyorum Samsun ve Sinop’la ilgili. Nedir bu? Bakın, burada 91 bin ton civarında bir yetiştiricilik alanı var ve 2023 yılında bunun 26 bin-27 bin tonu zaten üretildi. Bu, Sinop’un Sayın Başkanımız da bizzat söyledi, evet, Türk somonunun başkenti Sinop’tur, bunu burada ben de ifade etmek istiyorum. Belki avcılık açısından öyle değildir ama yetiştiricilik açısından böyledir. Samsun Derbent Baraj Gölü Türk somonunun en stratejik barajıdır. Birincisi, on iki ay burada üretim yapılabilir, 6.650 ton ama denize indirildiği zaman 35 bin ton kadar bir üretim elde edilebiliyor ve denize yakın dolayısıyla en stratejik barajımız da orada. Başka ne var bölgemizde? Bölgemizde, Sinop’ta 2 tane işleme tesisimiz var biri devlete ait, bir tanesi buradaki arkadaşlarımızın çok modern. 3 tesisimiz Bafra Organize Sanayi’de var ama Bafra Organize Sanayisi’nde 10 tane daha fabrika talebimiz var. Bu ne demektir? Sinop’ta yetiştirilecek, Bafra’da işlenecek. Bafra Derbent Barajı’nda da Türk somonu adayı yetiştirilecek.

Başka ne var? Seçimlerden hemen önce -Sayın Cumhurbaşkanımızın- Samsun'un Yakakent ilçesinde Su Ürünleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kuruldu. Bunun çalışmaları yapılıyor şu anda, işte, tapuları falan alındı, toplantıları da devam ediyor. Burada ne var? Bize şu ana kadar müracaat eden 24 tane firma var. Alan biraz daha genişletilirse 24 fabrika demek bu. Peki, ne fabrikası var burada? Balık unu, balık yağı, yem fabrikaları, geri dönüşümler yani rendelik tesisleri, balık ekipmanları fabrikaları. Mevcut yerde 12 tane fabrika kurulabiliyor yani 12 fabrika şu hâliyle var, 12 fabrikada Bafra Organize Sanayi'de olacak.

Sonuç, Sinop'tan 500 milyon dolarlık bir ihracat beklentimiz var. Evet, firmaların büyük bir bölümü buranın firmaları değil Sayın Başkanım ama bunlar Türkiye'nin su ürünleri sektöründeki en önemli firmalarıdır. Bu beklentiye göre Türk bürokrasisinin burada hareket ettiğini, birlikte hareket ettiğini, özellikle Sayın Valimizin çok kısa sürede bizimle 4 kere toplantıya katıldığını hatırlatırsak Sayın Vekilimizin de bu konularla çok ilgili olduğunu söyleyebilirim, kendilerine teşekkür ediyorum. Demek ki kamu, üniversite ve sivil toplum örgütleri bir araya geldiği zaman böyle örnek bir proje ortaya koyabiliyoruz.

Balıkçı barınakları burada çok uzun anlatıldı, bir kısa şey söyleyeceğim: Şimdi, bu bölgede 100 bin ton güvende üretim yaptık. Samsun'da 20 bin ton, 91 bin ton da burada. Aslında bunlar birbirine yakın bir alan. 100 bin ton üretim demek, 20 bin ton canlı balığın denize indirilmesi demektir. Her bir kamyon 2.500 kilo olduğuna göre 8 bin kamyon canlı balık denize taşınacaktır. Hasadı söylemiyoruz, sadece indirilecek balığı söylüyorum, bir de bunun hasadı da var tabii. İşte, balıkçı barınakları bizim için bundan dolayı çok önemlidir. Arkadaşlarım da konuşabilir, ben dediğim gibi, devam eden önceki heyete 2 rapor vermiştim, sizlere de bir rapor ulaştıracağım. Çok konuşmacı var, onlara da söz vermek açısından kısa tutuyorum.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

Tabii, sektördeki paydaşlar burada. Biz de Komisyon olarak sektörün verimli, sürdürülebilir ve doğa dostu olarak devam etmesini önemsiyoruz, bunu burada bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Yine teknik hatırlatmalardan biri, bütün raporlarınızı Komisyonumuzun resmî e-mail adresine gönderebilirsiniz. Belki teslimi açısından çok daha kolay olur, resmî e-mail adresi olması hasebiyle hepsi kayıtlarımıza, resmî kayıtlarımıza, tutanaklarımıza giriyor ve bu raporların değerlendirilmesine de mutlaka dikkat edilecektir. Yine burada uzmanımız Osman Bey var, eğer elinizde hazır varsa onları hemen Osman Bey'e teslim olsun.

SAMSUN VE SİNOP SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI OSMAN PARLAK – Samsun, Sinop raporunu bitirmek üzereyim, bir hafta içerisinde teslim edeceğim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet yani siz ve diğer bütün konuşmacılar için bunu tekrarlamış, söylemiş olalım veya bize vererseniz, biz çıkışta hem o zamana kadar değerlendiririz, inceleriz hem de böylece kayıtlara geçmiş olur.

Tekrar teşekkür ediyoruz.

Yine bir hatırlatma, program devamı bizim açımızdan olması hasebiyle konuşmalarda ben inanıyorum beşer dakikalık sürede bunu özetlemeye çalışacaksınız, sizin konuşmalarınızı sınırlamak istemiyoruz ama konuşmacı talebini dikkate alarak böyle bir şey yapmış olalım. Zaten zannediyorum birçok husus dile getirildi, sizler de bu konuşma süresine, beşer dakikaya riayet edebilirsiniz bizim açımızdan iyi olur. Ama “Benim anlatacaklarım beş dakikaya sığmaz.” diyorsanız, o zaman da diğer konuşmacılarla birlikte uzatabiliriz yani diğer konuşmacılar da buna muvafakat gösterirse, uzatabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen başka kim var?

Başkanım, buyurun.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK - Sayın Başkanım, çok değerli hazırun; kuzeye, en mutlu kente hoş geldiniz. Dün Kastamonu'da beraberdik, bugün de burada beraberiz, belki de Karadeniz'de 2 ili temsil eden tek birlik başkanı biz olacağız, o yüzden sizle bir arada olmaktan gerçekten mutluluk duyuyoruz. İki gündür çok değerli ve sektör adına çok güzel şeyler konuştuk. Şimdi Osman Başkan başlarken...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kayda başlarken isim, soy isim ve kurumu bir daha söylerseniz yani sestem belki şey yapamayabiliriz.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Tekrardan hoş geldiniz.

İnşallah buradan çıkacak sonuçlar ilimiz adına, ülkemiz adına hayır getirir. Şimdi, 424 üyesi olan Sinop'taki Birliğin Başkanlığını temsil ediyoruz. Şimdi biz, ortaklarımızın yüzde 95'i geleneksel kıyı balıkçısıyız. Biz rakamlarla fazla konuşmuyoruz çünkü rakam yok ortada. Yani geleneksel kıyı balıkçısının özellikle ortaklarımızın şu anki sıkıntısı: “Biz ne yapacağız, yetiştiricilik tarafına mı geçeceğiz yoksa avcılık tarafında endüstriyel av baskısının altında mı kalacağız?” Bizim Türkiye Büyük Millet Meclisinden kurduğu Komisyondan beklentimiz şudur: Yani bu iki yol ayrımından hangisini tercih edeceğiz, hangisine destek bulacağız, ülkemiz adına, bölgemiz adına hangisi faydalı olacak? Şimdi, endüstriyel avcı baskısı altında kalmış geleneksel kıyı balıkçılığı özellikle orta su trol avcıları ağ atamaz hâle gelmiş. Yani teknesini limandan ayıramıyor, bunun durumu ne olacak, bununla ilgili nasıl bir... Biz burada bunu iki kelimedede şöyle özetlemek istiyoruz, diyoruz ki: “Üreme alanları genişlesin, küçük balıkçının avlak sahaları artsın.” Yeniden bir yapılanma istiyoruz burada yani endüstriyel balıkçılığın yeni tebliğde olur, sizin tercihiniz ne yönde olursa.

Şimdi, ben Şube Müdürüme çok teşekkür ediyorum, sırayla gitmek istiyorum. Beş dakika biraz sıkıntılı ama tüm arkadaşlar söz alacaklar az az. Balıkçı barınaklarını çok güzel özetledi, bir yeri atladı, Türkeli bölgesinde “Güllüsü” dediğimiz yerde bir çekek yerimiz var -ben mi kaçırdım, acaba burası önemli- Güllüsü'nda bölge balıkçısı barınma yeri olsun istiyor, bunun gerisini çok güzel özetledi, katılıyoruz.

Şimdi, sırasıyla arkadaşlarım kendi bölgeleriyle ilgili söz alacaklar, ben teşekkür ediyorum, inşallah buradan memleketimize hayır çıkacak.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Biraz önceki konuşmayla ilgili şöyle bir ekleme yapayım: Daha önce Ticaret Bakanlığımız biliyorsunuz bu balık üretimi dâhil bütün üretimleri şirketlerin merkezine göre değerlendiriyordu dolayısıyla bir çok şirketimiz büyük şehirlerde olduğu için üretimi başka yerde yapılsa bile, diğer şehirlerimizde yapılsa bile o büyükşehirlere yazılıyordu. Ticaret Bakanlığımız sistemi değiştirdi, bence çok da doğru bir şekilde, artık nerede üretiliyorsa o ilin üretimine sayılacak ve o ilin büyüklüğüne, o ilin katma değerine ve o ille ilgili bir hesaplama yapılırken... Örneğin şirket merkezi İstanbul'daysa Türkiye'de bütün ürettiği balıklar İstanbul'da üretiliyormuş gibi tabiri caizse o ilin şirketine yazılıyordu, şimdi nerede üretiliyorsa -su ürünleri için konuşalım- işte Sinop'ta üretilenler şirket merkezi başka bir yer bile olsa hesap edilirken Sinop namına yazılacak, Sinop hesabına yazılacak; böyle bir değişiklik var, bu çok yeni bir değişiklik. Bunu da sizle paylaşmak istedim.

Lütfen buyurun.

SİNOP DENİZ ÜRÜNLERİ ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI FERİT YILDIZ – Öncelikle hoş geldiniz şehrimize.

Bizler “büyük balıkçı” olarak tabir ediliyoruz ve sadece Karadeniz değil, Ege, Marmara, Akdeniz’de de avcılık yapabiliyoruz. Bizim en büyük sorunumuz mazot. Biliyorsunuz dünyada çiftçilik düzeyinde çalışıp da en fazla, en pahalı yakıtı yakan ülke olarak 1’inci sıradayız herhâlde çiftçi olarak, bizim en büyük derdimiz mazot.

Tabii, mazotun fiyatını düşürecek hâlimiz yok ama... ÖTV’yi almıyorsunuz, çok güzel bizi bir nebze rahatlatıyor ama KDV’yi de almazsanız bu balıkçı size çok minnettar kalır; en büyük sorunlardan bir tanesi.

İkinci sorunumuz; Karadeniz. Karadeniz’in yüzde 50’sine hâkimiz, Karadeniz hamsisi çok değerli dünyada unu ve yağı revaçta olan bir ürün, yalnız bu ürünü biz hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak hem de diğer ülkeler olarak pek kollamıyoruz yani. Karadeniz sonuçta bir göl gibi bir deniz.

Ben üçüncü nesil balıkçıyım, bu türü de çok fazla avlayanlardan bir tanesi de benim, kendi şirketim. Bizim kesinlikle Karadeniz’de hamsiyi çoğaltmamız lazım, şu anda tüketiyoruz; bunun için radikal kararlar almamız lazım. Ama bunu sadece Türkiye olarak değil, Karadeniz’de paydaş diğer 6 tane daha ülkemiz var, onlarla beraber masaya oturup bu konuyu görüşsek daha iyi olur. Çünkü ”Hadi, biz bunu avlamayalım, sen avla.” olmaz ama ne yapabiliriz biz kendi ülkemizde? Şöyle bir şey yapabiliriz: Bilhassa hamsi balığı ve diğer türler sonbaharda Karadeniz’in kuzey bölgesinden bizim bölgemize yani güney bölgesine göç yapıyor, bu göç aşamasında bu balığı avlamamamız lazım, bilhassa hamsi. Biz balıkçılar olarak 1380 sayılı Kanun’un bölgesel olarak düzenlenmesi istiyoruz; Karadeniz’in ayrı, Marmara’nın ayrı, Ege’nin ayrı olması lazım.

Karadeniz’de biz şunu istiyoruz: Hamsi avcılığı 15 Ekimde başlasın. “Avcılık” demiyorum, avcılık 1 Eylülde başlasın ama diğer türler tutulsun ama hamsi avcılığı ve çaça avcılığı yapılsın, fabrikalarımız da zor durumda kalıyor, çok sıcak zamanlarda, hava 25 dereceyken teknelerimizde balıklar çürüyor, kamyonlarda çürüyor, fabrikalar kokuyor, limanlar kokuyor; aşırı rahatsız edici durumlar ortaya çıkıyor. Hem bunu engellemek hem de balığının göçünü tamamlamasına, kendi karasularımızda yatak yapmasına izin vermemiz gerekir. Bu sebeplerden bir tanesi de bu.

Limanları daha önce arkadaşlarımız söyledi, gerçekten çok sıkıntı yaşıyoruz, limanlarımız var ama limanlarımıza giremiyoruz, draftlarımız yüksek, 4 metre civarında draftlarımız var; limanlardaki sular da 2,5- 3 metre filan.

Bir de Karadeniz’de sadece orta su trolü değil, gırgırlar olsun, hep beraber bir av baskısı yapıyoruz. O yüzden ileriki aşamalarda bizlere bu teknelerin yapımında veya makine güçlerine şimdiye kadar hiç kimse karışmadı. Aşırı derecede büyüdük, bundan sonra nasıl geri çevriliriz onu da bilemiyoruz yani. Çevrilebilir miyiz acaba? Çevrilemeyiz de zaten, şu anda hani kime diyeceksin ki “Hadi makineni çıkar da çöpe at.” milyon dolarlık makineler koymuş, cihazlar koymuş herkes ama en azından balıklarımızı bir şekilde gerek bölgesel tampon bölgeler yaratarak yani o balıkların üzerindeki avcı baskısını kaldırarak Karadeniz’de en az bir 4,5 bölgede tampon bölge yaratabiliriz. En azından bu bölgelerde balıkların sadece ufak balıkçı arkadaşlarımız avlar, büyük endüstriyel balıkçı tekneleri avlamaz üzerindeki av baskısı kalkar, bölgedeki ufak balıkçılar da kalkınır diye düşünüyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu motorları çıkaramayız ama burada durdurabiliriz yani daha da fazla artmasına mani olabiliriz. Hani dediniz ya: “Nasıl yaparız?” diye. Kimsenin motoruna karışacak hâlimiz yok teknesinde de hani onu 2 kata çıkarmasın veya bir tık daha yükseltmesin, buna mani olabiliriz eğer sektör olarak siz de bunun doğru olduğunu düşünüyorsanız.

SİNOP DENİZ ÜRÜNLERİ ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI FERİT YILDIZ – Bu zaten çok geç kalınmış bir olay, aşırı geç kaldık yani. Fazla da zamanınızı almak istemiyorum, burada arkadaşlarım var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, söz almak isteyen, hemen buradan ön taraftan.

Hocam, buyurun; daha sonra size söz verelim.

SİNOP ÜNİVERSİTESİ SU ÜRÜNLERİ FAKÜLTESİ AVLANMA TEKNOLOJİSİ ANABİLİM DALI BAŞKANI PROFESÖR DOKTOR OSMAN SAMSUN – Ben Sinop Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Avlanma Teknolojisi Anabilim Dalı Başkanı Profesör Doktor Osman Samsun.

Sizi, sayın vekillerimizi, Sayın Valimizi, Sayın Rektörümüzü, bütün hazırunu; saygıyla selamlıyorum.

Ben neden söz almak istedim, aslında Sayın Rektör bize gösterdi ki biz biraz onları dinleyelim ama Sayın Başkanın dediği konu çok önemli, teknelerin hem boyları hem motorları büyüdü; bu çok büyük problem. “Fiilî not alın.” diyor. Sayın Başkan çok haklı bu konuda, onun için söz alma ihtiyacı hissettim. 1990 yılında balıkçı gemileriyle ilgili bir çalıştay da İzmir’de yapılmıştı. Bu konularda çalışan hocalarımız, Amerika’da MIT’de doktora yapmış, profesör olmuş hocalar dediler ki: “Karadeniz’de bu teknelerin boy ve motorlarının artması ileride büyük problem olacak. Sadece pervane çapını değiştirelim, birtakım teknik iyileştirmelerle orfozlara ulaşılabilir.” Tabii, bu çok dinlenilmedi, dikkate alınmadı. Ben daha yukarıya çıkacağım diye bir yarış var, teknelerin boyları arttı, ekonomik açıdan, mühendislik açısından yakıt tüketimleri arttı tabii. Şimdi, biz bilim insanları olarak ilk cümleyle aslında şunu ifade etmek istiyorum: Biraz önce konuşan Tülin Hanım, bizim üniversitemizin mezundur, aynı sınıftan arkadaşları üniversitede profesördürler, dekanlıklar, birçok arkadaşı profesörlük, dekanlık yapmıştır. Esat Bey yine bizim mezunumuzdur, onların arkadaşları profesör, dekan olsalar da bu arkadaşlar da özel sektörde çok tebarüz etmiş, öncü olan arkadaşlarımızdır. Demek istediğimiz şu ki: Bilimsel çalışmalarda ortak akla, bilimin yol göstericiliğine dikkat etmemiz gereklidir. Sinop Üniversitesi olarak Sayın Rektörü bilgisayar teknolojileri ve yapay zekâ konusunda Sinop’taki insanlar çok teşvik ettiler, çok destekleri var bu sektöre. Biz her türlü katkıyı vermeye hazırız ancak tabii bütçe.. TÜBİTAK ve ilgili yerlerden kredilerle kaynak bulmakta zorlanıyoruz. Ekrem Bey meslektaşım, akademik camianın çok değerli bir insanı, Dünya Bankasından bir çok yerden fon bulan bir arkadaşımız, yine az önce Rektör’le de konuştular, fikirlerinden yararlanabiliriz. Ancak son gündem şu: Sinop madem bu kadar üretimi büyük olan bir alan... Sizinle birlikte muhtemelen birkaç dönem milletvekilliği yapmış olan, daha sonra Maarif Vakfının protokolünü yazan Doçent Doktor Cahit Bağcı, eski milletvekilimiz, şu an Azerbaycan’da büyükelçi, çok eski bir dostum, o dedi ki: “Hocam biz Komisyonundayken Hint Okyanuslarındayken bazen talepler geliyor, hepsine bütçeler çıkarıyoruz, siz yeter ki talep edin.” Sizin Komisyonunuz başka bir komisyon olsa da ben akademik camia olarak Sayın Rektöründen izin alarak biz gittik, Sinop Üniversitesi olarak buradaki potansiyeli gördük, bu araştırmalar için alabiliyorsa biraz üniversitemize bu manada bütçe aktarılsa biz bu sektörle el birliğiyle bütün problemleri çözebileceğimize inanıyoruz, bütün hazırunu selamlıyorum; teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hocam, biz teşekkür ediyoruz.

Söylediğiniz hususu biz de raporumuzda tavsiye olarak bir sorunun da çözüm önerisi olarak ifade edebiliriz.

Evet, siz de sıra, ondan sonra size verelim mikrofonu.

Buyurun, söz isteme sırasına göre verelim.

DALYAN SU ÜRÜNLERİ VE GIDA NAKLİYAT SAN.TİC.LTD.ŞTİ TEMSİLCİSİ BERAT ŞAHİN – Tekrar hoş geldiniz şehrimize.

Berat Şahin ben, Dalyan Su Ürünlerinden. Biz, balıkçılık sektörünün aslında her alanında varız; avcılık, yetiştiricilik, yem gibi. Yetiştiricilikle alakalı olan durumda Osman Bey Sayın Başkanımız, kendi aramızda yaptığımız toplantılar sonucunda zaten rapor hâlinde sorunlarımızı dile getirecek. Biz naçizane balık unu ve balık yağı üretimi yapıyoruz. Sadece bizim firmamız balık yağında yıllık yaklaşık 20 milyon dolarlık bir ihracat hacmine sahip.

Bununla alakalı, yaşadığımız sorunlarla alakalı olarak bir iki konuya değinmek istiyorum. Öncelikle karaya çıkış noktalarında sürdürülebilir bir avcılık açısından hamsinin ince avlanmaması hususunda bazı denetimler yapılıyor; tabii ki bu Türkiye genelinde oluyor, Karadeniz sahilinde. Bir ildeki tarım il müdürlüğü -ki Sinop bunu çok iyi yapıyor- yapıyorken başka ilde bu denetimler böyle sıkı yapılamayabiliyor ve kaçaklar olabiliyor. Bununla alakalı bizim naçizane fikrimiz: Karaya çıkış noktalarında özellikle büyük balıkçılık, işte, 20 metre üzeri yaklaşılabilen limanlarda sabit noktalar oluşturulması. Buralarda gişe sistemi gibi görevliler bulundurulup yanında kolluk kuvvetiyle beraber denetim mekanizması kurulursa kesinlikle bu ince balık tutulmasına imkân olmaz yani dışarı çıkamayacağı için. Ama tabii, bizim firmalarımız denetlenmeye geliniyor, işte, yollarda baskınlar yapılıyor vesaire. Dedğim gibi yalnız bunu bir il yaparken diğer il yapmayabiliyor ya da farklı zamanlarda kaçırabiliyor. Bu konuda özellikle sabit denetim noktasının olması kanaatindeyiz.

İkinci olarak menşe belgesi hususunda... Mesela, bize, Ereğli'den balık geldiği zaman karaya çıkış noktasında yüklendiğinde hızlı bir şekilde fabrikaya intikal etmesi gerekiyor ama öyle zamanlar oluyor ki biz bu menşe belgesini kesecek görevli bulamıyoruz. Dört, beş saat araçlar orada onu beklemek zorunda kalıyor çünkü adamın aslî görevi bu değil; başka bir iş yapıyor, o an başka bir yerde oluyor, bunlarla ilgili sıkıntılarımız var. Bununla alakalı da şöyle bir şey düşündük: Belki teknelere, tekne sahiplerine, balığı dışarıya çıkartan kaptanlara bu yetki verilse ya da oralarda her teknede bir su ürünleri mühendisi istihdam edilse bu menşe belgelerini çıkardığı anda kesip direkt sevk edilse balık daha taze bir şekilde üretilmeye sokulup daha kaliteli ürünler elde edebileceğimiz kanısındayım.

İkinci bir husus, yine aynı şekilde, bu da özellikle Batı Karadeniz Bölgesi'nde Zonguldak'tan bu tarafa balık alıyoruz, hamsi alıyoruz. Bilmiyorum bu taraflara gittiniz mi? Yollar bırakın tırı, taksinin geçebileceği pozisyonda yollar değil. Birçok kaza oluyor hem vatandaşlar kaza yapabiliyor hem de tırlarımız kaza yapabiliyor. Bu konuyu birçok kez gündeme getirdik ama bir gelişme olmadı. Özellikle Batı Karadeniz Sahil Yolunun yapılması hususunda bunu istiyoruz yani.

Üçüncü olarak da -az önce Ferit Bey bahsetmişti- Karadeniz'de birçok limanın liman içlerinin boşaltılması gerekiyor. Büyük tekneler giriş çıkış yapamıyor, hatta fırtınalarda bile limanın içine giremeyip dışarıda demirleyen balıkçı teknelerimiz var. Bu şekilde bu boşaltım teknelerinin biraz daha fazlalaştırılıp...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Liman içleri taransın diyorsun.

DALYAN SU ÜRÜNLERİ VE GIDA NAKLİYAT SAN.TİC.LTD.ŞTİ TEMSİLCİSİ BERAT ŞAHİN – Evet, evet yani boşaltılsın; sürekli kumları doluyor dalgadan dolayı. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, siz söz istemiştiniz, buyurun.

Kendinizi tanıtırırsanız varsa kurumla birlikte...

Lütfen buyurun.

ÇAYLIOĞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI YARDIMCISI ŞERAFETTİN ÇAYLI – Merhabalar ismim Şerafettin Çaylı; Çaylioğlu Su Ürünleri Kooperatif Başkanı Yardımcısı olarak burada bulunuyorum.

Sayın Valimizin köye ziyaretinden sonra bir heyecan vardı içimde. Ben bu toplantıya açıkçası şu heyecanla geldim: Birtakım şeyler düzelecek diye düşündüm fakat bugün, bu akşam, burada şunu gördüm ki -gayet de tebrik ediyorum, içten de tebrik ediyorum arkadaşları- somon balığı o kadar ilerlemiş ki o kadar ülkemizin her yerine gelmiş ki bugün, burada somon balıkçılığı yetiştiriciliğinin büyük bir reklamını gördüm. Her neyse konu şu: Yaklaşık üç yıldır kooperatif başkanlığı yapıyorum, eski bir müzisyenim, hâlâ da müzisyenim. Çok değerli projelerim vardır, araştırabilirsiniz. Üç yıldır da köyümde bir mücadelenin içerisindeyim. Birincisi; taşocakları, ikincisi de balık çiftliklerine hayır. Bu köyde yapılan bu proje hiçbir zaman köy halkının yaşam hakkını savunmamıştır, sorulmadan, gizli kapaklı işler yapıp bir an önce kapatılmıştır. Biz de bunu duyduğumuz an, mücadeleye başladığımız vakit yatırım ve devlet düşmanı ilan edildik. Ben Şerafettin Çaylı olarak bu vatani seven, bu vatan için canını verebilecek kadar da delikanlı bir gencim. Tam bir Atatürkçü'yüm, tam bir devletçiyim, tam bir milliyetçiyim ve sonuna kadar da o köyde o mücadeleye devam edeceğiz. Ben burayı köyümü temsilen ve Çaylioğlu sülalesinden bir birey olarak geliyorum. Çaylioğlu sülalesi Sinop'un Ayancık ilçesini oluşturan 2 büyük sülalesinden biridir. Sülalelerden biri Şüküroğulları'dır, biri de Çaylioğlu sülalesidir. Onların bir mensubu olarak buraya geliyorum ve sistemin sadece barınma yeri olarak gördüğü Çaylioğlu köyünün tarihteki ilk ismi İstefan'dır ve 4 bin yıla dayanan bir medeniyettir. Biz, artık o köyde, köy halkının da dinlenmesini istiyorum Sayın Vekilim. Sayın Barış Bey size de defalarca geldik, Sayın Nazım Bey'e de defalarca geldik. Birçok yere sesimizi duyurmaya çalıştık. Çaylioğlu köyünün halkı dirlensin. Ben teşekkür ediyorum.

Ben şunu da çok isterdim ki Sinop kalkanından bahsedelim, Sinop hamsisinden bahsedelim. Ticaret Odası Başkanımızın “balığın başkenti” dediği Sinop'ta Sinop kalkanından bahsedilmesini daha çok isterdim. Ben de 7 göbek bir balıkçı torunu olarak bunu söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ben kayıtlara, tutanaklara tam geçmesi açısından soracağım: Çaylioğlu köyünün sıkıntısını ben tam anlamadım. İfade ederseniz geçsin kayıtlara

ÇAYLIOĞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI YARDIMCISI ŞERAFETTİN ÇAYLI – Anlatamadım herhâlde.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Alabalık çiftliği var, onun kapanmasını mı istiyorsunuz?

ÇAYLIOĞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI YARDIMCISI ŞERAFETTİN ÇAYLI – Hayır hem kara bölümüne hem de deniz bölümüne balık çiftliği kurulmak isteniyor. Biraz önce de Tülin Hanım zaten müjdeli haberi verdi arkadaşlara. Ben de sevindim, bu arada onlar adına. Ve taşocaklarıyla mücadelemiz var Sayın Vekilim. Biz köy ulaşım yollarını kollarıyormuz. Köyümüz bölgenin en önemli limanına sahip zaten öncesinde de doğal da bir limandı. Eğer köyün ulaşım yolları olursa eğer o yolları da kollarabilirsek kooperatif kendi kendini döndürebilecek güçte zaten çünkü en önemli çıkış noktası burada. Ama yollardan ötürü biz buraya gelemiyoruz.

İkincisi de balık çiftlikleri yapılıyorsa da o köy halkının huzur hakkı aranmalıdır, onlara danışılmalıdır; biz defalarca çağırdık, ulaşmaya çalıştık, kimseye ulaşamadık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, şimdi en azından ben daha net anlamış oldum konuyu, dışarıdan bilmeyen birisi olarak, dışarıdan dinleyen birisi olarak daha net geçmiş oldu tutanaklara.

Teşekkür ediyorum.

ÇAYLIOĞLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI YARDIMCISI ŞERAFETTİN ÇAYLI
– Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

GÜZELKENT SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI SİNAN ERSOY– Helaldı Limanı bu bölgenin en aktif ve en işlek limanıdır. İnebolu ve Sinop’tan sonra en aktif limanımız Helaldı Limanıdır. Yalnız, limanımıza 30 metre üzeri kayıklar sınırdan dolayı giremiyor. En son 2020’de bir taranma olmuştu. Tarama gemisi bir hafta, on gün çalıştı; makine arızası sebebiyle üç ay yattı, üç ay sonra arıza bitti ama bizimle çalışmadı tekrar Türkeli Limanı’na geldi. En büyük mağduriyetimiz bu. Acilen Helaldı Limanı’nın daralması gerek. Ağır sivilik var, gelen gemiler sığınağa bindirip o şekilde geri dönüp Çaylıoğlu Limanı’na gidiyor, böyle bir sürü teknemiz, gemimiz oluyor. Geçen sene sadece 15 bin ton dökme hamsi çıkardık Helaldı Limanı’ndan. O kadar aktif bir liman.

Bir de bu balık suyuyla ilgili dökme hamsilerde, dökme balıklarda balık suyunun limana, denize akmasından dolayı da çok şikâyet oluyor. O balık suyunu bir kanal sistemiyle beraber bir havuzda toplayıp tekrar mendirek dışına atmak gerek eğer o şekilde, öyle bir projemiz varsa bizim en büyük noksanımızdan biri de bu. Kasa hamsilerde sıkıntımız yok. Geçen sene 10 bin kasa hamsi çıkardık, 12.500 ton da dökme hamsimiz oldu yani Helaldı Limanı İnebolu ve Sinop’tan sonra o bölgenin en aktif limanı. Acilen taranması ve bu balık suyuna bir çare getirilmesini istiyoruz.

Talebimiz bu şekilde.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Başkan.

Söz almak isteyen, önce buraya verelim sonra size verelim.

Buyurun.

TÜRKELİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI CEVAT KAYA – İki sene önce geçirmiş olduğumuz sel felaketinden dolayı barınağımızın içi tamamen dolmuş durumda. Tekne, tamam, tarama gemisi geldi, uçta çalıştı, kış nedeniyle hiç çalışmadı. Biz şu limanımızdan geçmişte bin kasa balık çıkarırken iki seneden beri 3 kasa balığı çıkaramadık. Balıkçılarımız çok mağdurdur. Limanımızın acilen taranmasını istiyoruz. Sayın vekillerimiz, Sayın Valimiz, bütün Tarım İl Müdürlüğümüz de bunlara şahittir, biliyorlar kendilerini. İvedilikle acilen taranmasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz Başkanım.

Bir eklemeniz mi var?

DALYAN SU ÜRÜNLERİ VE GIDA NAKLİYAT SAN.TİC.LTD.ŞTİ TEMSİLCİSİ BERAT ŞAHİN – Türkeli ve Helaldı limanları için istenen şey aslında Karadeniz’deki bütün limanlarda o sıkıntı var yani bireysel olarak. Özellikle büyütme balık yapıldığı zaman denizdeki suyla beraber o balık basılıyor. Aslında ekstra katılan bir şey yok bizdeki su fakat o içlerinden geçtiği için bir köpürme oluyor. Bu da sıcak havalarda kokuya neden oluyor, vatandaşları rahatsız ediyor. Bütün limanlara bu sistemin kurulması lazım aslında. Bu da devlet eliyle olması gereken bir şey yani kooperatiflerin ya da işletmelerin kaldırabileceği bir şey değildir bütün limanlara olması gereken bir şey.

Ekleme yapmak istedim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Başka söz almak isteyen?

Buyurun.

ABALI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ÖMER TUNCER – Sayın Komisyon üyelerimiz, Sinop’umuza hoş geldiniz.

Ben kıyı balıkçısının bir sorunundan bahsedeceğim ve Komisyonumuzun da onu takip etmesini rica edeceğim. Şimdi, kıyı balıkçılarımızın avlanma gereçleri var. Bunlardan bir tanesi de dip avı yapmak için kullandığı ağlardır. Maalesef, en büyük girdimiz, tabii, bizim maliyetimiz ağlar olduğu için bu ağları denize attığımızda maalesef yunuslar tarafından parçalanıyor. Niye parçalanıyor? Yunuslar tabii, o ağdaki balığı yemek için mücadele veriyor yerken de ağlar parçalanıyor. Biz bu şeyden çok mağdurusuz ve çok büyük bir masrafa giriyor balıkçılarımız.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Yunus balığı” dediniz değil mi; ben yanlış anlamadım.

ABALI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ÖMER TUNCER – Şimdi, biz de bunun bir araştırmasını yaptık çünkü onun da bir yaşam hakkı var, anneleri korumak için bir proje yapıldı, yaptık yani Balıkçı Kooperatifimizle Avrupa Birliğinden destek alarak üniversiteyle birlikte bir proje yapıldı. Bu projede “pinger” dediğimiz aletler kullanıldı ve yüzde 75 bir başarı sağlandı, bu raporlandı, Bakanlığımızın ilgili kurumlarına başta Su Ürünleri Genel Müdürlüğüne gönderildi fakat bunun devamı gelmedi. Niye gelmedi? O pingerler çok fiyatlı çünkü Alman bir profesörle, o yetkili kişiyle yapıldı fakat o pingerler pahalı bir şey yani bir balıkçının elinde en az 10 tane pinger olması lazım, o pingerin de bugünkü değeri 150 euro ve ömrü bir buçuk yıl.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Pinger” dediğiniz şey bir ses dalgası yayan bir alet.

ABALI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ÖMER TUNCER – Yunus korunmuş oluyor, hem de balıkçı ağını kurtarmış oluyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, kayıtlara geçmesi açısından yani ne olduğunu tanımlamak için söylüyorum.

ABALI SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI ÖMER TUNCER – Fakat burada hiçbir ilerleme kaydedilmedi. Eğer bu şeyde balıkçılara bir destek verilirse balıkçı için çok büyük bir fayda sağlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Tolga Bey, buyurun.

AYDIN SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜRETİCİ BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET TOLGA VURAL – Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; Sayın Başkanı, değerli milletvekillerimizi biz burada dinliyoruz ki aslında birçok balıkçı barınağında durum aynı, sadece Aydın’da bu problemimiz yokmuş. Kendimi tanıtmadım, Ahmet Tolga Vural, Aydın Su Ürünleri Birlik Başkanı.

Benim daha radikal bir önerim olacak Sayın Başkanım. Acaba diyorum, şimdi biz Aydın’da yaşadığımızı izah edelim, Aydın’da da aynı sizin gibi 1-2 metreye düşmüş durumda dip, hiçbir teknemiz giremiyor ve biz burayı kendi kaynaklarımızla taratıyoruz şu an. Bu arada çok teşekkür etmek istiyorum, değerli katkılarınızla Ulaştırma Bakanlığından cevap aldık ve İzmir’deki geminin naklini sağlıyorlar; çok teşekkür ederiz. Ama yine de bize bu taramanın toplam maliyeti şu anki tahminlere göre 15 ile 20 milyon TL arası. Şimdi, biz üreticiler olarak bunu üstlendik, bunu yapacağız ama benim bir önerim var, acaba şu an Ulaştırma Bakanlığının uhdesinde olan bu dip tarama belki de bizim Bakanlığımızın elinde olsa çünkü biz kendi Bakanlığımızla olan işlerimizi çok hızlı görebiliyoruz. Şimdi sanki dalı bizde, toprak başkasının elinde ve biz bu tarama için bu gemilere yalvarıyoruz, gemileri çok hurda durumda, yürüyemez vaziyette ve bizlere dâhi kooperatiflere ve birliklere dâhi oldukça yüksek rakamlarla geliyor. Yani biz 15 milyon ödeyecektik, bunu tarayacağız ama bunu zaten özel sektöre taratsanız da sadece bir 5-6 milyon bir fark yapıyor yani aslında ucuza da taramıyorlar. Bakanlığımızın hem bu limanların

bakım onarımı hem bunların taranması... Çünkü bu artık tamamen birliklerimizin uhdesinde kalmış bir iş ve yüksek rakamlara taranacak yani bundan sonra da yüksek rakamlara taranacak hani biz inanın, iki yıllık bir mücadeleyle anca, işte, önümüzdeki hafta taramaya başlayacağız. İlk iki yıl da buraya geldik yani çok acı bir durum ve değerli katkınız olmasaydı belki hâlâ bugün bu noktada değildik. Ben bunun öneri olarak kayda alınmasını ve Bakanlığımız il müdürlükleri ya da Bakanlığımızdaki bir birim çerçevesinde hem liman bakım onarımları hem de dip taramalarını ancak devlet eliyle yapılabileceğini söylemek isterim çünkü bizlere kaldığı zaman bedelleri yüksek oldu, bunu biz üretici olarak bunu sırtlandık ama her kooperatif bunu sırtlanamayabilir, rakamlar da çok yüksek, arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani şöyle de anlıyorum: Tarım Bakanlığının kendisi de birkaç tane bu tarama gemilerinden alsa da her bölgede o da Tarım Bakanlığı da sürece müdahil olsa.

AYDIN SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜRETİCİ BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET TOLGA VURAL – Belki bir iki gemiyle Başkanım tüm Türkiye’yi bunlar yer yer dönem dönem gezerek belki bir gemi, belki iki gemiyle bence halledilebilir hem de biz de böyle inanın sorumluluk bizde ama yetkimiz yok ancak dilek ve temenniler gibi oradan onu yalvarıyoruz, buradan bunu istiyoruz ve yazdıkları rakamlar da inanın ucuz değil. Zaten özel sektörden de biz fiyat aldığımızda devlete 15 milyona tarattığımızı özel sektöre de yaklaşık 20 milyon liraya taratıyorduk. Yani böyle bir indirim de yok işin aslına bakarsanız.

Teşekkürler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabii, aslında balıkçı barınaklarının dolmasına mani olacak şekilde bu balıkçı barınaklarının tasarlanması ve yeniden imali ya da ek imalatların yapılması gerektiği konusunu biz geçtiğimiz, evvelki hafta, birkaç hafta önce Ankara’da gene Komisyon olarak biz balıkçı barınaklarına özel bir toplantı gerçekleştirdik, tek gündem maddesi balıkçı barınaklarıydı. Barınakların kiralınmasından tutun, işte, dolması hâlinde temizlenmesine kadar bütün bu konuların hepsini detaylıca görüştük. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ilgili genel müdürlükleri, Tarım Bakanlığımızın ilgili genel müdürlükleri, Ulaştırma Bakanlığımızın ilgili genel müdürlükleri ve İçişleri Bakanlığımı da ilgilendiren kısımları itibarıyla onun da temsilcilerinin bulunduğu bir toplantı gerçekleştirdik ve bu özellikle belli bir tarihten önce yapılan barınakların kronik sıkıntılarından, bunun planlaması, tasarlaması olması gerektiği gibi yapılmadığı için bununla neyi kastediyorum? İşte, akıntı yönü, dalgalar, etraftaki akarsular, alüvyonlar, onun taşınması ve bütün unsurlar yeterince değerlendirilmediği için bu dolma probleminin olduğunu ifade ettiler. Bunun kısa vadede çözümü sizlerin de ifade ettiği balıkçı barınaklarının içinin taranarak boşaltılması ama aslında doğru olanı bu balıkçı barınaklarının hepsinin yeniden simülasyonunun yapılarak doğal şartlarda dolmaması için ne yapılması gerekiyorsa o eklentilerin yapılması. Tabii, o da bir planlama ve bütçeleme gerektiriyor. Bu kadar balıkçı barınağının yeniden yapılması, yeniden ek imalatların yapılması yüksek bütçeli bir şey ama bunların hepsini detaylıca konuştuk. Bu da ilgili kısımları itibarıyla raporumuzda yer alacaktır.

Teşekkür ediyorum.

Gene bu taraftan söz isteyen...

Buyurun lütfen.

KUZEYANADOLU KALKINMA AJANSI SİNOP YATIRIM DESTEK OFİSİ KOORDİNATÖRÜ HALİL İBRAHİM KIRLI– Sayın Komisyon Başkanı, kıymetli misafirler; Halil İbrahim Kırılı ismim. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı Sinop Yatırım Desteği Ofisi Koordinatörüyüm. Dün Kastamonu’da Sayın Genel Sekreterimiz Serkan Genç söz almıştı, bugün de ben söz almak istedim.

Öncelikli olarak, Bozburun yarımadasının kıstağında bir gerdanlık gibi uzanan Sinop şehrimize hoş geldiniz diyorum ben. Sadece bu tanımlama bile aslında Sinop'un önemini aktarmakta. Biz ajans olarak küçük bir kurumuz. Kastamonu, Çankırı, Sinop illerinden sorumluyuz ama büyük düşüncelerimiz, büyük planlarımız, büyük hayallerimiz var. Burada su ürünlerini bir ekosistem olarak çalışmak istiyoruz gerek uluslararası arenada gerekse ulusal arenada. Bu bağlamda da daha önceden Avrupa Birliğinden finansmanını sağladığımız 10,5 milyon euro bütçeyle bir su ürünleri işleme, şoklama, depolama tesisini Sinop'ta faaliyete geçirmeye çalışıyoruz. İşlerini tamamlamış olduk, şimdi izin ruhsat süreçleriyle uğraşıyoruz.

Tabii, Sinop su ürünleri konusunda çok önemli bir yer çünkü paydaşlarımız çok zengin ve çok iyi yetenekleri var; örneğin, tarım il müdürlüğümüz, üniversitemizin bir fakültesi var, bunun dışında çeşitli konularda araştırma yapıyorlar. 3 tane büyük birliğimiz var. Türkiye'de yapılan balıkçılığın her alanına dokunuyoruz yani yetiştiricilik yapıyoruz. Yakalama balıkçılığın büyüklüğünü yani hamsi yakalıyoruz, diğer kıyı balıkçılığımızla beraber de küçük balıklarımız, palamut ve diğer balıkları yakalamış oluyoruz. Bunun dışında da bu ekosistemi geliştirebilmek için neler yapabiliriz diye planlıyoruz. Önümüzdeki süreçte biz buna ilişkin olarak sonuç odaklı operasyonel programla yürütmeyi planlıyoruz.

Tabii, Karadeniz, Ferit Bey vurguladı, havza bazında biraz daha düşünmek lazım. Sadece ülkemiz politikası değil, Karadeniz'de ortak bir denizcilik politikasının bu Karadeniz'e sınır olan ülkelerle planlanabilmesi lazım, hani bunun eksikliğini çok fazla hissediyoruz. 2021 yılında Karadeniz Ortak Denizcilik Gündemi'nde Türkiye Dönem Başkanlığını yürütmüştü. Bu bağlamda da biz çeşitli faaliyetler düşünmüştük ama Karadeniz'i bu minvalde düşünmek çok önemli. Bunun dışında ülkemize döndüğümüzde "Ne yapabiliriz?" dediğimizde bir Karadeniz masasını ajanslar cihetinde tekemmül ettirmeye çalışıyoruz, böylelikle Karadeniz'de ortak bir politika oluşturabilmek için kurumlarla değerlendiriyoruz.

Peki, Sinop ölçeğinde ne yapılabilir sorusunun cevabını ve özellikle üniversitemizin balıkçılık ve su ürünleri konusunda ihtisaslaşmasına yönelik olarak biz onları destekliyoruz, inşallah süreç içerisinde bunu yapabileceğimizi planlıyoruz. Yine üniversitemizde bir kapalı devre su ürünleri araştırma uygulama merkezinin kurulabileceğini oradaki hocalarımızla çalışıp değerlendiriyoruz. Üniversitemizin özellikle midyecilik anlamında da çeşitli çalışmaları var, bunu da destekleyebilecek yapıyı düşünüyoruz. Mavi ekonomi kapsamında da özellikle su ürünleri sektöründe hani teşvik politikasının iyileştirilmesi hususunda sizlerin yardımını istiyoruz. Bu manada özellikle bölgemiz 5'inci ve 6'ncı bölge desteklerinden faydalanan ama örneğin tekne yapımı, gemi yapımı faaliyetlerinde sadece 6'ncı bölge bu teşvik ve destek unsurlarından faydalanabiliyor.

Su ürünleri ihtisas OSB konusunda Samsun'da yeni bir teşkile gidildi ama inşallah biz de ihtisaslaşma alanlarında su ürünleri ihtisas OSB'leri kurabileceğiz. Örneğin; kapalı devre su ürünleri yetiştireceği konusunda ihtisaslaşabileceğimizi planlıyoruz. Dolayısıyla hani su ürünleri ekosistemini ülke, bölge ve uluslararası düzeyde iletirmek adına kurumların ortak bir amaç etrafında toplanabilmesini, ortak bir amaç etrafında araç teşkil ederek devam edebilmesini bekliyoruz. Ben kurumum adına bunları aktarmak istemiştım.

Şimdi Sinop'ta Ayancılıklar mavi gözlü sevdiklerine "Keten çiçeği gözlüm." derler. İnşallah hani bu mavi ekonomi, mavi büyüme, mavi strateji kapsamında da ben ülkemiz için masmavi güzel günler diliyorum.

Teşekkürler efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Başka söz almak isteyen...

Buyurun.

SİNOP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ ŞAKİR TAŞDEMİR – Arkadaşlar konuştuğunuz zaten, söylenecek her şey söylendi. Biz de Üniversite olarak... Tabii, hocalarımız burada daha yetkin, biz alan olarak farklıyız, biz de mühendisiz, su ürünlerini de mühendislik fakültesi olarak kabul ediyorum ben.

Tabii, 19 Mayıs'tan ayrılan bu fakültemizin kırk yılın üzerinde bir mazisi var. Gerçekten hem akademik birikimi yüksek, kapasitesi yüksek ve altyapısı iyi bir fakültemiz. Bununla beraber iki yıllık meslek yüksekokulu ara eleman yetiştirmek için de birkaç program çalışması yapılmıştı. Özellikle görüşmelerimizi Osman Bey ayarladı herhâlde, sektöre ara eleman yetiştirmek amaçlı olarak bunu, bu çerçevede iki yıldır kuralları da planlıyoruz. Dolayısıyla şehrimiz, ben aynı zamanda Sinopluyum, bu noktada zaten bir birikime ve yetkinliğe sahip, inşallah bu tür organizasyonlar güzel sonuçlar doğurur. Hem şehrimize hem ülkemize hem de sektördeki çalışan, emek sarf eden emekçilerimiz için güzel sonuçlar doğurur. Tekrar hoş geldiniz efendim, safalar getirdiniz.

Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hoş bulduk. Anadolu'muzun her tarafında olduğu gibi Sinoplular da çok misafirperver, bunu da söyleyerek hoş bulduk demiş olalım.

Teşekkür ediyoruz Sayın Rektörüm.

Sizin herhâlde bir eklemeniz var, ondan sonra paydaşların herhâlde söyleyecekleri tamamlanmış oldu.

Milletvekillerimize söz verelim, soruları veya katkıları olursa ondan sonra da toplantımızı nihayete erdirelim.

Buyurun.

SİNOP DENİZ ÜRÜNLERİ ÜRETİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI FERİT YILDIZ - En büyük sorunlardan bir tanesi de teknelerimizde çalışan tayfalar, çoğu tekne yüksek derecede paralar verip daha sonra tayfalarını kaçırabiliyorlar, tayfalara herhangi bir cezai yaptırım olmadığı için zaten herhangi bir ismimiz de yok sosyal olarak. Ne yapıyor? Tekneden tekneye, teknenin sahibinden para alıyor, iki gün çalışıyor, kaçıyor öbür tekneye gidiyor. Bunun için bir yaptırım uygulanması lazım veyahut da nasıl bir düzen yapılabilir bilemiyorum ama bir düzenin getirilmesi lazım.

Bir de Sosyal Sigortalar Kurumu balıkçıyı çok tanımıyor yani bir ismimiz yok, biz normalde gece gündüz demeden çalışıyoruz ama işçilerimizi tabii ne yapıyoruz? Paylı sistemle çalıştığımız için asgari düzeyden sigorta yapıyoruz, bu şekilde gidiyoruz. Ama kanuna ne kadar oturuyor ne kadar oturmuyor yüzde 50'si otursa yüzde 50'si oturmuyor yani o yüzden sadece balıkçılar için bir düzenleme istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – – Teşekkürler.

Değerli milletvekillerimizden, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen, katkıda bulunmak isteyen, sorusu olan paydaşlar varsa.

AJANS SİNOP MUHABİRİ – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

AJANS SİNOP MUHABİRİ – Tülin Hanım bahsetmişti yol sorunundan, size değil sorum, oraya girmeyeceğim, Demirciköyü Balıkçı Barınağında çevre kirliliğiyle ilgili birçok kez haber yaptım, hatta geçtiğimiz günlerde yaptığımız bir haber Tarım Bakanı Sayın Yumaklı'nın gelişinin bir gün öncesine denk gelmişti. Liman içerisinde çevre kirliliği olduğunu gözlemledik ve yerinde tespit ettik, ayrıca oradaki balıkçılık işiyle uğraşanlar liman içinde sirkülasyon problemi olduğunu bildiriyor. Edindiğimiz

bilgiye göre de Demirciköy Limanı'nda yol problemi var, bununla ilgili bir çözüm henüz daha bulunamadı. Bir de Demirciköy Limanı için 2017 yılında iyileştirme için gerekli ödeneğin ayarlandığı söylenmişti, bugüne kadar böyle bir iyileştirme de görmedik. Şu an itibarıyla bir çalışma yok.

Bu sorunların yanı sıra bir de limanda heyelan problemi var, bunları birkaç kez gündeme getirmiştik. Yine edindiğimiz bilgiye göre de bu heyelan probleminin tünel yapımındaki alana hafriyatların dökülmesiyle alakalı olduğu söylenmekte.

Bir diğer husus da, Sinop merkez “mendirek” olarak tabir ettiğimiz yerde kayık bağlamak için usulsüz bir şekilde, gayriresmî olarak kayık bağlama yerlerinin vatandaşlar arasında satıldığını, para karşılığında satıldığını duyuyoruz yani baktığınız zaman bir nevi rüşvete giriyor. Bununla ilgili bu zamana kadar herhangi bir yaptırım olmamış çünkü tespit edilmesi biraz mümkün olmuyor bunun, kayık alan kişi kayığını alıyor ve bağlayacak yer sorunu olduğu için kayığını satan başka bir kişi ise yerini satıyor; bu şekilde de bu düzen böyle devam ediyor; bunu da söylemek istedim buradan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

Bunlar kayıtlara girmiş oldu.

Kurum temsilcilerinden bunlarla ilgili açıklama yapmak isteyen Çevre İl Müdürlüğümüzden ya da Tarım İl Müdürlüğümüzden ya da ulaştırmayla ilgili kimse var mı bilmiyorum.

SİNOP ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRÜ SALİH LİVAOĞLU – Başkanım...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bununla ilgili ekleme yapmak isterseniz onlar da tutanaklara geçmiş olsun.

Buyurun, kendinize tanıtarak başlarsanız.

SİNOP ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRÜ SALİH LİVAOĞLU – Bu konuyla alakalı Sayın Valimizin talimatıyla heyelanla alakalı İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca yerinde bir inceleme yapıldı. Yapılan inceleme neticesinde, söz konusu sahada 2012 ya da 2013 yılında imar planlı esas jeolojik jeoteknik etüt raporları yapıldı. Bu jeolojik jeoteknik etüt raporları nihayetinde sahanın yerleşime uygunluk açısından “önemli alan” statüsünde değerlendirildiği ve ileride burada bir imar planı yapılması durumunda bu önlemler alındıktan sonra imar planlarının yapılabileceği ve bu önlemler neticesinde sahanın yerleşime açılabilmesi hususunda bir rapor düzenlendi. Bu raporda o günün teknik şartlarında çok fazla detaylı etüt yapılmadan araştırmacı turlarıyla ve gözlemsel etütlerle hazırlandı. Bölgenin jeolojisine de bakıldığı zaman heyelanın klasik bildiğimiz heyelan değil de yüzeysel akmlar şeklinde olduğu ve bölgenin bütüncül değerlendirildikten sonra çözülemeyecek bir sorunu olmadığı gözlemsel olarak tespit edildi. Bununla ilgili rapor da Valiliğimizin talimatıyla Tarım İl Müdürlüğüne ve Valiliğimizin Özel Kalem Müdürlüğüne gönderildi.

Diğer husus, çevre kirliliğiyle alakalı zaten Tarım İl Müdürlüğüyle sürekli iletişim hâlindeyiz. Bu iletişimde asıl kirliliğe sebebiyet veren şeyin kasalardan boşaltılan organik atıkların kısa bir süre içerisinde deniz yüzeyinde bırakmış olduğu olumsuz etkilerin bertarafıyla alakalı bir sorundu. Tarım İl Müdürlüğüne durumu izah ettik, kendileri gerekli tedbirleri alacaklarını ve bundan sonraki süreçte bu tür olumsuzluklarla karşılaşmayacağı hususunda da bizi bilgilendirdiler.

İki konu benimle alakalı, bunun haricinde başka bir şey yok.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Böylece tutanaklara sizin kurumsal olarak görüşünüz, pozisyonuz, vereceğiniz cevap da geçmiş oldu, bu önemliydi.

Evet, milletvekillerimizden katkıda bulunmak isteyen...

Ev sahibinden başlayabiliriz.

Evet, hem Komisyon Sözcümüz hem burada ev sahibimiz sizlerle birlikte.

Barış Bey, buyurun.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de öncelikle ilimize hoş geldiniz diyorum. Bize büyük bir mutluluk verdiniz, gurur duydum. Salim Başkanım “Sinop balıkçılığın başkenti.” derken Karadeniz Bölgesi ve Türkiye’de önemli bir alanı teşkil ediyoruz. Sinop, balıkçılığın başkenti olma noktasında hızla ilerliyor, ben bunu şuradan görüyorum: Yeni Valimiz geldi, sağ olsun ilk geldiği günden bu zamana kadar su ürünleri sektöründe balıkçılık ve bu konuyla ilgili ciddi çalışmalar başladı. Sayın Rektörümüz geldi, hoş geldi, yeni geldi; ilk geldiği günden beri o da su ürünleri sektörüyle ilgili Sinop’un başkent olma noktasında çalışmalarını hem Su Ürünleri Fakültesi nezdinde hem sahadaki yapmış olduğu çalışmalarla Sinop Üniversitesinin su ürünleri alanındaki Su Ürünleri Fakültesinin belki ihtisaslaşma yolunda ilk adımını attı ve ben geçen gün Sinop Su Ürünleri Fakültesinin bütçesi konusunda ciddi çalışmalar yapılacağını kendisinden duydum, çok mutlu oldum, huzurlarınızda teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Karadeniz hırçın dalgalara sahiptir. Tabii, Sinop’un ayrıca da bir özelliği var; “Karadeniz’de 3 tane liman vardır: Temmuz, ağustos, ve Sinop.” derler. Sinop’un bir doğal liman olma münasebeti belki de Sinop’un Karadeniz özelinde, güneye bakan tek sahil kasabası olması da bizim için bir avantaj yaratıyor. Su Ürünleri Sektörünü Araştırma Komisyonu olarak hem ev sahibi olarak hem de Komisyonun Sözcüsü olarak yaptığımız çalışmaları Türkiye adına, Türkiye’nin geleceği adına çok ciddi bulduğumu ifade etmek isterim. Bu Komisyon belki uzun yıllar sonra çok ihtiyaç olmasına rağmen Türkiye Büyük Millet Meclisinin nezdinde tüm Türkiye’ye farkındalık yarattı. Gittiğimiz her ilde, gidemediğimiz çok çeşitli illerde ve Türkiye’nin kamuoyunda bu Komisyon şu anda bir numara, onu söyleyeyim çünkü 28’inci Dönem başladığında tek ihtisas demeyeyim ama araştırma komisyonu olarak ilk kurulan komisyon ve şu anda tek komisyon. Yani Türkiye’nin nezdinde, bu komisyon nezdinde bu su ürünleri ve balıkçılığın ne kadar önemli olduğunu anlatmak istiyorum. Burada, balıkçı reislerimiz var, kooperatif başkanlarımız, akademisyenlerimiz, bürokratlar, yetiştiriciler... Aslında Sinop bir aile kıvamında, birbirleriyle olan ilişkileri münasebetiyle Sinop bunun başkenti olmayı hak ediyor Sevgili Başkanım.

Ayrıca, Sinop’un misafirperverliği vardır. Misafir bizim için her şeyden önemlidir. Biz Sinoplular olarak belki elimizde avcumuzda bir şey olmasa da köyümüzde, kentimizde misafirimizin önüne her şeyi ikram ederiz. Bugün de Sayın Başkanımız burada Sinop’un lokumundan tutun, tescilli ürünlerine kadar ikram ettiler, onlara da teşekkür ederim. İnsan kendi ilinde biraz heyecanlı oluyor, onu da söyleyeyim. Türkiye’nin her yerinde bununla ilgili çalışmalar yaptık, biliyorsunuz Hopa’dan başlayarak Samandağ’a kadar Türkiye’nin bütün limanlarını, kentlerini, işleme fabrikalarını, üreticiler, avcılar... Aslında bu farkındalığı yarattı. En kısa zamanda da bu Komisyon bir rapor yazacak. Bu rapor tavsiye niteliğinde bir rapor olacak ama emin olun ki bu raporun su ürünleri sektöründe -belki dün akşam da söyledim- doğmamış çocuklara, belki beş yıl sonra doğacak çocuklara bile yol haritası olacağına canı gönülden inanıyorum. Hiç kimseyi ayırmıyoruz, onu da söyleyeyim. Burada da sağ olun, teşekkür ederim, üreticileri dinledik, balıkçılarımızı dinledik, kıyı balıkçılarımızı dinledik, hocalarımızı dinledik; Sinop’un misafirperverliği ve bakışı bu şekilde Sevgili Başkanım. Onun için çok kısa sürede, bu yapılacak tutanakların ve sonuç raporunun da Türkiye’nin ileriye dönük, belki de bundan sonra su ürünleriyle ilgili yapacağı politikayı da oluşturacağına inancım tam.

Ben hepinize teşekkür ediyorum; ilk başta ilimizin misafirperverliğine. “Rüzgârı sert, insanı mert olur.” derler; aynı zamanda da misafirperverdir; hepinize teşekkür ediyorum.

Bundan sonraki programınız Karadeniz, sonra Akdeniz, İstanbul, Marmara böyle devam edecek.

Evet, ben teşekkür ediyorum, iyi ki varsınız, sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, sizler adına da ev sahipliğimizi yapan Komisyon Sözcümüz Barış Bey’e bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Barış Bey’in de ifade ettiği gibi bu hafta Karadeniz’deyiz, önümüzdeki hafta bir mani olmazsa iç sular -gene biz sadece denizler anlamında değil, bütün paydaşlar, bütün alanlar derken iç suları da kastediyoruz- anlamında da Van’da olacağız. Özellikle orada, biliyorsunuz, endemik bir tür olan inci kefali, ince kefali içerikli isimleri var.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Başkanım, paşa da var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, Van’ın paşası da burada yatıyor. Van Milletvekilimiz Kayhan Türkmenoğlu onun hikâyesini de bize sağ olsun anlattı. Dolayısıyla, Van ile Sinop arasında da böyle güzel bir bağ var, bağlantı var. Vanlıların paşalarıyla ilgili, o zaman valiliğini yapmış Ali Paşa’yla ilgili türküsünü de dinledik. Dolayısıyla, iç sularda, Van’da bir çalışma yapacağız. Gene, iç sularla ilgili diğer bir çalışmamız daha olacak. Biraz da iklim, hava şartlarını dikkate alarak Marmara Bölgesi’nde gene bir saha çalışmamız olacak ve en son Adana, Mersin tarafında Akdeniz Bölgesi’ndeki çalışmalarla tamamlamış olacağız.

Gittiğimiz her yerde -gene konuşmanın başında ifade ettiğim gibi- kuluçka tesisinden tutun yem üretim tesisine kadar, işleme tesisinden tutun diğer paydaşlarla ilgili aklınıza ne geliyorsa... Mesela, geçen hafta İzmir ve Muğla’daydık. Orada, toprak havuzlarda üretim yapılan Avşar Ovası Bölgesi’ne gittik, buralara da gene paydaşların olması, daha küçük çaplı üretim yapılması hasebiyle “aile üreticileri” diyebiliriz, onları temsil etmesi hasebiyle önemliydi.

Gene Karadeniz’de de gittiğimiz yerlerde biraz önce sunumda da sizin bahsettiğiniz gibi, daha küçük, aile işletmesi formatında alabalık üreten tesislerle sadece üreticileri, avcıları -avcıları ticari ve geleneksel avcıları katarak hep birlikte “avcılar” diye ifade ediyoruz- kıyı balıkçılarını, dalgıçları, su ürünleri mühendislerini ve aklınıza gelen bütün paydaşları da ziyaret ederek, sahada o çalışmanın kapsamına dâhil ederek ve gittiğimiz yerlerde de gene bu istişarelere de dâhil ederek ince ve ortak akılla başta söylediğim gibi doğru bir rapor hazırlamak için gayret içerisindeyiz. Dolayısıyla, bu rapora verdiğiniz katkılardan dolayı her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Gene vakit ayırıp burada bulunduğunuz için teşekkür ediyoruz. Barış Bey’in dediği gibi: “Gittiğimiz her yerde en üst düzeyde misafirperverlikle bizi ağırladığınız için teşekkür ediyoruz.”

Böylece toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.20

